

“Laat ons maar een boerenbrandweer zijn”

*Houden we als brandweer voldoende
rekening met de wensen en behoeftes
in kleine dorpen en buurtschappen?*

Augustus 2010
Alexander Kruisman
MCDM 10

Voorwoord

September 2007 startte ik samen met een enthousiaste groep medestudenten aan de 10^e opleiding Master of Crisis and Disaster Management (MCDM). Wat we toen niet wisten, maar inmiddels wel weten, is dat dit de voorlaatste lichting zou worden. Delen van de opleiding zullen worden ondergebracht in de nieuwe opleiding Master of Crisis and Public Order Management (MCPM). Niet alleen in de opleidingswereld gebeurt er veel. Tijdens deze studie is er in mijn persoonlijke leven veel gebeurd. Het meest ingrijpende was wel de ziekte en het veel te vroeg overlijden van mijn vader. Door alle gebeurtenissen ben ik, meer dan voorheen, gaan nadenken over de vraag wat echt belangrijk is in het leven. Het stellen van vragen en het op zoek gaan naar antwoorden. En dit is precies wat ik heb gedaan bij de totstandkoming van deze scriptie.

Als unitleider uitrukdienst van de Brandweer Alphen aan den Rijn kreeg ik in 2004 te maken met de dreigende sluiting van de brandweerpost van Aarlanderveen. De gemeenteraad koos ervoor niet te bezuinigen op de brandweer. Niet lang na deze discussie heeft de postcommandant van de post Aarlanderveen wel eens, steunend en kreunend onder alle eisen die we tegenwoordig opleggen als organisatie, uitgeroepen gewoon een simpele boerenbrandweer te willen zijn. De combinatie van deze gebeurtenissen riep bij mij de vraag op of we als brandweer wel op de juiste weg zijn. Zie daar het onderwerp voor deze scriptie.

Het onderzoeken van sluitingsdiscussies van brandweerkazernes is omkleed met veel gevoeligheid en emotie. Desondanks heeft iedereen openhartig gesproken over zijn ervaringen om hiervan te kunnen leren. Ik wil eenieder die een bijdrage heeft geleverd aan het tot stand komen van deze scriptie hartelijk bedanken voor zijn of haar bijdrage! Twee mensen wil ik speciaal bedanken. Hans Zuidijk en Ricardo Weewer. Hans voor zijn inspanning om het volgen van deze opleiding mogelijk te maken en het vragen naar de voortgang. Ricardo voor de vele gesprekken over de brandweer en zijn vermogen om mij steeds te laten nadenken.

Ik wens u veel lees plezier en knip en plak zoveel u wilt uit deze scriptie, mits onder bronvermelding.

Alexander Kruisman
Alphen aan den Rijn, augustus 2010

Samenvatting

Op dit moment ondergaat de brandweer een enorme ontwikkeling ter verbetering van de professionaliteit en bedrijfsvoering. Deze ontwikkelingen zijn goed en noodzakelijk om de brandweer klaar te maken voor de toekomst. Schaalvergroting en regionalisering worden als middelen gezien om deze professionaliteit en verbeterde bedrijfsvoering te bereiken.

De afgelopen jaren is er een trend te zien dat kleine brandweerposten worden opgeheven omdat ze niet kunnen voldoen aan de gestelde kwaliteitnormen of uit bedrijfsmatig oogpunt. Hoewel deze ontwikkeling uit oogpunt van professionaliteit (en vooral uit oogpunt van veiligheid) en bedrijfsmatigheid misschien logisch en goed lijkt vraag ik me af of we als brandweer hiermee de goede weg zijn ingeslagen. Hoe staat het met zaken als 'maatschappelijke betrokkenheid', 'burgeranticipatie' en 'zelfredzaamheid'? Vanuit mijn voormalige functie als unitleider uitrukdienst bij de brandweer Alphen aan den Rijn heb ik te maken gehad met twee posten die in zogenaamde buurtschappen liggen. Bij één van deze posten heeft de vraag gespeeld of deze als bezuiniging gesloten kon worden. Het gemeentebestuur heeft, mede naar aanleiding van groots opgezette acties, besloten de post te laten bestaan. De vraag die hierdoor voor mij is ontstaan is eigenlijk simpel:

Probleemstelling:

Houden we als brandweer voldoende rekening met wensen en behoeftes in kleine dorpen en buurtschappen als het gaat over de wijze waarop we invulling geven aan brandweezorg en adviseren we het (gemeente)bestuur hier voldoende adequaat over?

Deelvragen:

- Hoe hebben de dorpen en kleine buurtschappen zich ontwikkeld en hoe is de verwachting dat deze zich de komende decennia zullen ontwikkelen?
- Welke aspecten spelen een rol als we het hebben over brandweezorg in kleine dorpen en buurtschappen?
- Wat is de behoefte aan brandweezorg in kleine dorpen en buurtschappen en welke rol speelt de brandweer binnen deze gemeenschappen?

Om een antwoord te krijgen op deze probleemstelling heb ik allereerst in kaart gebracht hoe deze kleine dorpen en buurtschappen zich ontwikkeld hebben en verder (naar alle waarschijnlijkheid) zullen ontwikkelen. Vanzelfsprekend heb ik daarnaast gekeken welke aspecten vanuit oogpunt van brandweezorg relevant zijn en heb ik ingezoomd op de uitkomsten van de strategische reis door de brandweer. De kern van mijn onderzoek naar het antwoord op de probleemstelling heeft bestaan uit een analyse van een viertal sluitingsdiscussies die gespeeld hebben rondom het al dan niet in stand houden van een (kleine) brandweerpost. De onderzochte sluitingsdiscussies zijn die van de posten in Berkenwoude (Zuid-Holland), Aarlanderveen (Zuid Holland), Polsbroek & Lopikerkapel (Utrecht) en Kamperzeedijk (Overijssel). Naast een uitgebreid documentenonderzoek zijn diversen betrokken (loco)burgemeesters en (post)commandanten geïnterviewd. Vervolgens is alle informatie geclusterd en heb ik na ordening en analyse een aantal conclusies getrokken.

De oplopende kosten voor de brandweer en de verminderde beschikbaarheid van voldoende brandweervrijwilligers maakt dat de houdbaarheid van de huidige repressieve brandweer beperkt is en verklaart ook waarom het proces van het sluiten van kleine brandweerposten zich lijkt voort te zetten.

Mijn conclusie is:

- Dat bewoners hun omgeving vooral als brandveilig ervaren als de brandweer in geval van brand snel ter plaatse is. Terwijl de echte brandveiligheid vooral tot stand komt door het voorkomen van brand en effectief handelen bij brand.
- De brandweer in zijn algemeenheid vooral investeert in repressie, beperkt iets doet aan de veiligheidsbeleving van bewoners en het bestuur vooral technisch inhoudelijk adviseert over repressie.
- De brandweer weinig inzicht heeft in de veiligheidsbeleving van bewoners en dit (te) beperkt mee neemt in haar advisering aan het bestuur.

Conclusie met betrekking tot probleemstelling:

Als brandweer houden we onvoldoende rekening met de wensen en behoeftes van de kleine dorpen en buurtschappen in relatie tot de advisering die we doen aan het (gemeente)bestuur. Op een bepaalde manier is er zelfs sprake van een kloof.

Deze conclusie moet bezien worden in het licht van de onderzochte sluitingen, maar kijkend naar de trend dat er veel kleine brandweerposten op het platteland de afgelopen jaren gesloten zijn, lijkt het plausibel deze conclusie breder te mogen trekken. Op basis van alle bevindingen verdient het de aanbeveling om als Brandweer:

Aanbevelingen:

1. Het sluiten van (kleine) brandweerposten op het platteland niet alleen maar te bezien vanuit opkomsttijden en de kwaliteit van de basisbrandweezorg, maar vooral ook breder te kijken naar (brand-)veiligheid, de hulpbehoefte en de veiligheidsbeleving van inwoners.
2. Meer inzicht te krijgen in de veiligheidsbeleving van de bewoners van het platteland en deze mee te wegen en te nemen in de advisering aan het (gemeente) bestuur en het maken van beleidsbeslissingen binnen de brandweer.
3. Te investeren en vooral aan te sluiten bij de visie van 'de Brandweer over morgen', omdat deze de eigen verantwoordelijkheid van inwoners als belangrijk onderdeel ziet en een koppeling legt tussen risicobeheersing en incidentenbestrijding.

Inhoudsopgave

VOORWOORD	3
SAMENVATTING.....	4
INHOUDSOPGAVE.....	6
1. INLEIDING.....	8
1.1 PROBLEEMSTELLING	8
1.2 AFKADERING	9
1.3 DEFINITIES	9
1.4 ONDERZOEKSOPZET	9
1.5 BETROKKENHEID EN EMOTIE	12
2. WET- EN REGELGEVING	13
2.1 INLEIDING	13
2.2 WETTELIJKE KADERS	13
2.2.1 <i>Brandweerwet 1985</i>	13
2.2.2 <i>Informele regelgeving</i>	14
2.3 WET OP DE VEILIGHEIDSREGIO.....	16
3. DE BRANDWEER OVER MORGEN	17
3.1 INLEIDING	17
3.2 CONTINUÏTEITSCONCEPT	17
4. ONTWIKKELING KLEINE DORPEN/BUURTEN, HET PLATTELAND.....	19
4.1 INLEIDING	19
4.2 WAT ZIJN KLEINE DORPEN, BUURTSCHAPPEN EN BUURTEN?.....	19
4.3 BESCHRIJVING ONTWIKKELINGEN	20
4.4 WAT BETEKENT HET VOORGAANDE NU ALLEMAAL?	23
5. SLUITINGSDISCUSSIES ONDER DE LOEP.....	24
5.1 INLEIDING	24
5.2 BERKENWOUDE.....	24
5.2.1 <i>Algemeen</i>	24
5.2.2 <i>Beknopte geschiedenis brandweer Berkenwoude</i>	25
5.2.3 <i>De sluitingsdiscussie onder de loep</i>	26
5.2.4 <i>Inhoudelijk advies brandweer</i>	28
5.2.5 <i>Interview burgemeester</i>	28
5.2.6 <i>Interview voormalig commandant</i>	30
5.2.7 <i>Interview voormalig vrijwilliger</i>	31
5.2.8 <i>Raadsbehandeling en keuze</i>	32

5.3	AARLANDERVEEN.....	34
5.3.1	<i>Algemeen.....</i>	34
5.3.2	<i>Beknopte geschiedenis van brandweer Aarlanderveen</i>	34
5.3.3	<i>De sluitingsdiscussie onder de loep.....</i>	35
5.3.4	<i>Inhoudelijk advies brandweer.....</i>	37
5.3.5	<i>Interview burgemeester.....</i>	37
5.3.6	<i>Interview postcommandant (bevelvoerder) brandweer Aarlanderveen.....</i>	39
5.3.7	<i>Raadsbehandeling en keuze.....</i>	40
5.4	LOPIKERKAPEL EN POLSBROEK.....	43
5.4.1	<i>Algemeen.....</i>	43
5.4.2	<i>Beknopte geschiedenis van brandweer Lopikerkapel/Polsbroek.....</i>	43
5.4.3	<i>De sluitingsdiscussie onder de loep.....</i>	45
5.4.4	<i>Inhoudelijk advies brandweer.....</i>	46
5.4.5	<i>Interview locoburgemeester.....</i>	47
5.4.6	<i>Interview commandant.....</i>	48
5.4.7	<i>Raadsbehandeling en keuze.....</i>	49
5.5	KAMPERZEEDIJK.....	52
5.5.1	<i>Algemeen.....</i>	52
5.5.2	<i>Beknopte geschiedenis van brandweer Kamperzeedijk</i>	52
5.5.3	<i>De sluitingsdiscussie onder de loep.....</i>	53
5.5.4	<i>Inhoudelijk advies brandweer.....</i>	55
5.5.5	<i>Interview burgemeester.....</i>	55
5.5.6	<i>Interview voormalig commandant brandweer Zwartewaterland</i>	56
5.5.7	<i>Raadsbehandeling en keuze.....</i>	57
5.6	TOTAALBEELD OVER DE SLUITINGSDISCUSSIES.....	60
6.	ANALYSE EN CONCLUSIE.....	61
6.1	INLEIDING.....	61
6.2	ANALYSE.....	61
6.2.1	<i>Vanuit de bewoners</i>	61
6.2.2	<i>Vanuit de brandweer.....</i>	61
6.2.3	<i>Vanuit het (gemeente)bestuur.....</i>	62
6.2.4	<i>Vanuit brandveiligheid</i>	62
6.3	CONCLUSIE.....	62
7.	AANBEVELINGEN EN KANSEN	63
	LITERATUUROPGAVE	65
	INTERNETBRONNEN	66
	LIJST VAN GEÏNTERVIEWDE	67
	BIJLAGE:	68
	SAMENVOEGTABELLEN ASPECTEN SLUITINGSDISCUSSIES.....	68

1. Inleiding

Op dit moment ondergaat de brandweer een enorme ontwikkeling ter verbetering van de professionaliteit en bedrijfsvoering. Deze ontwikkelingen zijn goed en noodzakelijk om de brandweer klaar te maken voor de toekomst. Schaalvergroting en regionalisering worden als middelen gezien om deze professionaliteit en verbeterde bedrijfsvoering te bereiken.

De afgelopen jaren is er een trend te zien dat kleine brandweerposten worden opgeheven omdat ze niet kunnen voldoen aan de gestelde kwaliteitnormen of uit bedrijfsmatig oogpunt (is het rendabel om een brandweerpost in stand te houden die slechts een aantal malen per jaar in actie hoeft te komen?). Hoewel deze ontwikkeling uit oogpunt van professionaliteit (en vooral uit oogpunt van veiligheid) en bedrijfsmatigheid misschien logisch en goed lijkt vraag ik me af of we als brandweer hiermee de goede weg zijn ingeslagen.

Hoe staat het met zaken als 'maatschappelijke betrokkenheid', 'burgeranticipatie' en 'zelfredzaamheid'? Vanuit mijn voormalige functie als unitleider uitrukdienst bij de brandweer Alphen aan den Rijn heb ik te maken gehad met twee posten die in zogenaamde buurtschappen liggen. Bij één van deze posten heeft de vraag gespeeld of deze als bezuiniging gesloten kon worden. Het gemeentebestuur heeft, mede naar aanleiding van groots opgezette acties, besloten de post te laten bestaan.

De vraag die hierdoor voor mij is ontstaan is eigenlijk simpel:

1.1 Probleemstelling

Houden we als brandweer voldoende rekening met wensen en behoeftes in kleine dorpen en buurtschappen als het gaat over de wijze waarop we invulling geven aan brandweezorg en adviseren we het (gemeente)bestuur hier voldoende adequaat over?

Deelvragen:

- Hoe hebben de dorpen en kleine buurtschappen zich ontwikkeld en hoe is de verwachting dat deze zich de komende decennia zullen ontwikkelen?
- Welke aspecten spelen een rol als we het hebben over brandweezorg in kleine dorpen en buurtschappen?
- Wat is de behoefte aan brandweezorg in kleine dorpen en buurtschappen en welke rol speelt de brandweer binnen deze gemeenschappen?

1.2 Afkadering

- In deze scriptie zal niet ingegaan worden op de rampenbestrijding. Hoewel dit een onderdeel is van de brandweezorg, zoals bedoeld in de Brandweerwet, is de invloed op de probleemstelling te beperkt.
- Het niveau van brandveiligheid wordt niet alleen bepaald door het niveau van repressieve brandweezorg. Vergunningverlening, preventie en de wijze waarop inwoners omgaan met brandveiligheid zijn tevens van grote invloed hierop. In deze scriptie zal niet specifiek ingegaan worden op de wijze waarop de gemeente het brandveiligheidsniveau met behulp van preventie (en mogelijkheden binnen de wet- en regelgeving) kan verhogen.
- Bij het terugblikken op de geschiedenis van brandweerposten van de onder de loep genomen sluitingsdiscussies zal niet verder teruggeblikt worden dan de periode na de tweede wereldoorlog. Deze terugblik is niet zozeer bedoeld om de hele geschiedenis van een post vast te leggen, maar vooral om een (sfeer)beeld te schetsen van de brandweerpost in zijn omgeving.

1.3 Definities

In deze scriptie word wisselend gesproken over kleine dorpen, buurten, buurtschappen en het platteland. Hoewel inhoudelijk deze termen een verschillende betekenis hebben dient u ze in het kader van deze scriptie als gelijke te zien.

1.4 Onderzoeksopzet

Om een antwoord te krijgen op de probleemstelling heb ik een aantal stappen gezet. In deze paragraaf licht ik toe welke stappen er gezet zijn en welke afwegingen ik hierbij gemaakt heb. Allereerst de hoofdstappen in mijn onderzoek:

1. Ontwikkeling van kleine dorpen en buurtschappen
Het in kaart brengen van de ontwikkelingen (vroeger en in de nabije toekomst) van kleine dorpen en buurtschappen en het benoemen van aspecten die hierbij van invloed zijn op de brandweezorg.
2. Aspecten brandweezorg
Het in kaart brengen van aspecten die spelen rondom brandweezorg en de organisatie hiervan in de toekomst.
3. Sluitingsdiscussies
Het nader bestuderen van een viertal sluitingsdiscussies van brandweerposten in kleine dorpen en buurtschappen.
4. Analyse en aanbeveling
De verkregen informatie analyseren, het trekken van conclusies en vervolgens het doen van enkele aanbevelingen.

Onderstaand licht ik toe welke werkwijze ik gevolgd heb en welke afwegingen ik daarbij gemaakt heb. Het lijkt alsof de totstandkoming van dit onderzoek een recht toe rechtaan proces is geweest, maar niets is minder waar. De totstandkoming is een proces geweest van schrijven en het zoeken van de juiste structuur. Hierbij heb ik veel gehad aan de gehouden interviews.

Ad 1) Ontwikkeling van kleine dorpen en buurtschappen

Dit onderdeel van het onderzoek is gedaan om enerzijds te begrijpen hoe kleine dorpen en buurtschappen zich ontwikkeld hebben en binnen welke kaders de sluitingsdiscussies geplaatst moeten worden. Anderzijds is er vooruitgeblikt naar een verwacht toekomstbeeld.

Dit deel van het onderzoek heeft uit de volgende stappen bestaan:

- Het interviewen van de onderzoeker en docent Frans Thissen. De heer Thissen is verbonden aan de Afdeling Geografie, Planologie en Internationale Ontwikkelingsstudies van de Universiteit van Amsterdam en heeft uitgebreid onderzoek gedaan naar de ontwikkeling van het platteland in Nederland. De heer Thissen is daarnaast nauw betrokken geweest bij vraagstukken over welke schaalgrootte van organisaties het beste aansluit bij de behoeftes op het platteland.
- Het doen van literatuurstudie. Het merendeel van de gebruikte literatuur is tot stand gekomen vanuit het Sociaal en Cultureel Planbureau (SCP). Het SCP heeft een uitgebreid wetenschappelijk onderzoeksprogramma 'De sociale staat van het platteland'. In dit programma proberen ze te komen tot een monitorinstrument waarmee de sociale ontwikkelingen op het platteland gevolgd kunnen worden en waarmee tijdig onderkend kan worden wanneer de leefsituatie op het platteland onder druk komt te staan door veranderingen in de landbouw of algemene maatschappelijke ontwikkelingen in Nederland. Het programma is gestart op verzoek van het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV). In het kader van dit programma zijn diverse onderzoeken verricht, waarbij steeds een andere invalshoek en werkwijze gekozen is. Er heeft uitgebreid literatuuronderzoek plaats gevonden, beschikbare gegevens over het platteland zijn geanalyseerd en (het meest waardevol voor deze scriptie) er is gesproken met en gekeken naar de belevingen van de bewoners van het platteland. Gezien de uitgebreide wijze waarop het SCP het onderzoek heeft opgezet is de noodzaak tot aanvullend en verdiepend literatuuronderzoek en het houden van uitgebreide interviews met bewoners van het platteland komen te vervallen).
- Na afronding van de twee bovenstaande stappen is een vertaling gemaakt naar wat dit voor de brandweer betekent.

Ad 2) Aspecten brandweezorg;

Dit onderdeel van het onderzoek is gedaan om het vraagstuk vanuit de brandweer binnen het juiste kader te kunnen plaatsen. De doorkijk naar toekomstvisie voor de brandweer zoals die beschreven is in het boek 'de Brandweer over morgen' is gemaakt om daarmee de conclusies en vooral de aanbevelingen en kansen te plaatsen in een breder perspectief en te kunnen koppelen aan de strategie voor de brandweer in de komende jaren.

Dit deel van het onderzoek heeft uit de volgende stappen bestaan:

- Het houden van een aantal (algemene) interviews c.q. gesprekken met mensen die betrokken zijn bij het onderwerp van deze scriptie (waaronder mijn scriptiebegeleider, twee plaatsvervangend regionaal brandweercommandanten, een districtschef van de politie, een brandweervrijwilliger, een afdelingshoofd bij de Rabobank en vertegenwoordigers van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties).
- Het bestuderen van wet- en regelgeving.
- Bestudering van de strategische reis van de Brandweer.

Ad 3) Sluitingsdiscussies;

Om te kunnen bepalen welke aspecten een rol spelen bij de brandweezorg in kleine dorpen en buurtschappen is teruggeblikt op sluitingsdiscussies die gespeeld hebben. Dit deel van het onderzoek heeft het merendeel van de tijd gevraagd. Er zijn vier sluitingsdiscussies rondom brandweerposten in kleine dorpen en buurtschappen bestudeerd, te weten;

- Aarlanderveen (provincie Zuid-Holland, gemeente Alphen aan den Rijn, regio Hollands Midden) (post is niet gesloten).
- Berkenwoude (provincie Zuid-Holland, gemeente Bergambacht, regio Hollands Midden) (post is gesloten).
- Polsbroek en Lopikerkapel (provincie Utrecht, gemeente Lopik, regio Utrecht) (beide posten zijn in één besluit gesloten).
- Kamperzeedijk (provincie Overijssel, gemeente Zwartewaterland, regio IJsselland) (post is gesloten)

De keuze welke sluitingsdiscussies nader bekeken worden is niet toevallig tot stand gekomen. Middels onderstaande afweging ben ik tot een keuze gekomen welke sluitingsdiscussies ik nader wilde onderzoeken;

- Ik heb wat uitgebreider in mijn eigen regio willen kijken, om hiermee in het proces van regionalisering rekening te kunnen houden (Aarlanderveen en Berkenwoude).
- Ik wilde een post bekijken in een gebied waar de gemeenten geen groot voorstander zijn van regionalisering (Kamperzeedijk) en ik wilde in een gebied kijken waar de regionalisering gaande was.
- Ik wilde verschillende soorten buurtschappen en kleine dorpen bekijken (dit is minder relevant gebleken en heeft verder geen rol in deze scriptie gespeeld).

Door te kiezen voor deze posten is een redelijke verdeling verkregen over het middelste deel van Nederland. Het uiterste noorden en zuiden komen hierbij niet aan bod. Na afronding van de bestudering van de vier sluitingsdiscussie, in combinatie met de informatie verkregen uit de rapporten van het SCP is gebleken dat een uitbreiding naar het noorden en zuiden nauwelijks meerwaarde heeft. De thema's voor het platteland zijn over Nederland bezien grotendeels gelijk. De gebieden verschillen wel in de snelheid waarmee de ontwikkeling van autonoom naar woondorp plaatsvindt (een toelichting op deze definitie vindt u in het hoofdstuk 'Ontwikkeling kleine dorpen en buurten, oftewel het platteland'). Het aantal van vier onderzochte sluitingsdiscussies is niet groot. Op basis van de bevindingen en de grote overeenkomsten die gevonden zijn bij de bestudering van deze sluitingsdiscussies, lijkt het niet aannemelijk dat het doen van onderzoek naar meer sluitingsdiscussies van grote meerwaarde zal zijn. Dit beeld lijkt te worden bevestigd als je de artikelen in de vakliteratuur van de afgelopen jaren volgt.

De vier sluitingsdiscussie zijn als volgt onderzocht:

- Het interviewen van betrokkenen bij de sluitingsdiscussie (een bestuurder en een verantwoordelijke vanuit de brandweer). In eerste instantie was het de bedoeling om ook inwoners en betrokken brandweermensen van de (al dan niet gesloten post) te interviewen. Een oud vrijwilliger heb ik daadwerkelijk geïnterviewd en diverse vrijwilligers en inwoners heb ik (informeel) gesproken. Op basis hiervan is mij duidelijk geworden dat er veel emotie speelt rondom een sluitingsdiscussie, maar ook dat de persoonlijke beleving en de verhoudingen tussen inwoners, vrijwilligers en het bestuur het niet

mogelijk maken de informatie uit het interview om te zetten naar objectieve informatie. Bij de overige sluitingsdiscussies zijn er dus geen betrokken vrijwilligers geïnterviewd.

Een pakkend voorbeeld hiervan:

Bij een van de sluitingsdiscussies is een brandweervrijwilliger verbonden aan een bedrijf waarvan een aantal inwoners niet blij is dat deze gevestigd is in het dorp. In gesprek met één van de bewoners bleek dat ze hierdoor bevooroordeeld waren ten aanzien van de professionaliteit van hun brandweer.

- Beschikbare (formele) documenten zijn bestudeerd.
- De globale geschiedenis van de brandweerpost is onderzocht en het kleine dorp of buurtschap is (beperkt) onder de loep genomen.

Ad 4) Analyse en aanbeveling;

In deze fase van het onderzoek is alle verkregen informatie geanalyseerd en is gekeken in hoeverre deze relevant is voor het onderzoek. Vervolgens heb ik gekeken welke informatie specifiek van belang is en een bijdrage levert aan de grote lijn van het onderzoek.

1.5 Betrokkenheid en emotie

De (eventuele) sluiting van een brandweerpost is een onderwerp dat binnen een gemeenschap en vooral bij die mensen die nauw betrokken zijn bij deze brandweerpost gevoelig ligt en veel emotie kan oproepen. Dit is logisch omdat het enerzijds gaat over veiligheid en veiligheidsbeleving, maar anderzijds omdat met veel enthousiasme en veel inspanning de brandweerpost operationeel is gehouden. Voor veel vrijwilligers is het brandweerman (of vrouw) zijn meer dan een hobby. Het is een groot onderdeel van hun leven. De dreiging over het verlies hiervan is lastig en gevoelig.

Voor bestuurders en korpsleidingen van de brandweer is een sluitingsdiscussie ook een lastig onderwerp. Niet alleen omdat ze zich realiseren dat het van invloed is op het brandveiligheidsniveau, maar vooral ook omdat ze weten welke grote (persoonlijke) gevolgen een (eventuele) sluiting heeft voor de vrijwilligers. Menig bestuurder of brandweercommandant heeft dit als ingewikkeld ervaren.

Deze scriptie is tot stand gekomen om te leren en om vooruit te kijken. Tijdens de interviews is openhartig gesproken, ook over de emoties die bij de sluiting een rol hebben gespeeld. Daar waar relevant is ingezoomd op de aanwezige emoties, echter zonder de bedoeling hierover een waardeoordeel te hebben of iemand te kwetsen.

2. Wet- en regelgeving

2.1 Inleiding

In dit hoofdstuk zal (globaal) worden ingegaan op de wet- en regelgeving rondom de brandweezorg in kleine dorpen en buurtschappen. Vanzelfsprekend komen hierbij de wettelijke kaders aan de orde en zal er een doorkijk plaatsvinden naar de informele regelgeving. Tijdens de totstandkoming van deze scriptie en de onderzochte sluitingsdiscussies was het belangrijkste kader voor de brandweer de Brandweerwet 1985. Omdat we per 1 oktober 2010 te maken krijgen met de nieuwe wet op de Veiligheidsregio zal hier tevens aandacht aan besteed worden omdat daarmee de meerwaarde van deze scriptie naar de toekomst beter gewaarborgd wordt.

2.2 Wettelijke kaders

Het wettelijk kader voor de brandweer wordt in Nederland gevormd door de Brandweerwet 1985. Dit wettelijk kader zal per 1 oktober 2010 gevormd gaan worden door de Wet Veiligheidsregio's. Deze wet vervangt de Brandweerwet 1985, de Wet rampen en zware ongevallen en de Wet geneeskundige hulpverlening bij rampen en zware ongevallen. Omdat de onderzochte sluitingsdiscussies gespeeld hebben onder de fungerende wetgeving van de Brandweerwet 1985 en het stelsel van (informele) regelgeving zal hierop in worden gegaan.

2.2.1 Brandweerwet 1985

De Brandweerwet 1985 is de opvolger van de Brandweerwet 1952. In deze wet zijn de taken en bevoegdheden van de brandweer vastgelegd en is bepaald wie er verantwoordelijk is voor de brandweezorg. Op een uitzondering na, want het opperbevel van de burgemeester kent zijn grondslag in de Gemeentewet.

Brandweezorg is primair een gemeentelijke verantwoordelijkheid: Het begin- en het zwaartepunt van de verantwoordelijkheid voor een goede brandweezorg ligt volgens deze wet bij het gemeentebestuur. In het kader van deze scriptie is het relevant te weten waar brandweezorg over gaat. Volgens de Brandweerwet hebben burgemeester en wethouders de zorg voor: het voorkomen, beperken en bestrijden van brand, het beperken van brandgevaar, het voorkomen en beperken van ongevallen bij brand en al hetgeen daarmee verband houdt; het beperken en bestrijden van gevaar voor mensen en dieren bij ongevallen anders dan bij brand. Daarnaast heeft de brandweer een taak bij het bestrijden van rampen en zware ongevallen. De taken van de brandweezorg zijn dus onder te verdelen naar drie aspecten:

- Incidentenbestrijding;
- Preventie (risicobeheersing);
- Rampenbestrijding.

Er dient een gemeentelijke brandweer te zijn, al dan niet in samenwerking met andere gemeenten. De gemeenteraad stelt de kaders voor de organisatie en stelt de daarvoor benodigde middelen ter beschikking. De taken, kaders en organisatie worden vastgelegd in een gemeentelijke verordening Brandveiligheid en Hulpverlening. Ter ondersteuning van gemeenten geeft de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG) een

modelverordening uit, maar deze is vanwege de (lang) verwachte komst van de Wet Veiligheidsregio sinds 2008 niet meer geactualiseerd.

Zoals beschreven in de Brandweerwet is de brandweer dus verantwoordelijk voor het voorkomen en beperken van brandgevaar. Echter de wijze waarop hier invloed op uitgeoefend kan worden is voornamelijk via andere wetgeving, zoals de Woningwet en de milieuwetgeving. In het kader van deze scriptie is de lokale invloed hierop beperkt, maar het niveau van brandpreventieve maatregelen in een omgeving kan wel van invloed zijn op de gewenste (dan wel benodigde) slagkracht (sterkte) van de brandweer.

De bevoegdheden in de brandweerwet zijn ruim omschreven. De wet biedt onder andere de mogelijkheid om bij algemene maatregel van bestuur voorschriften op te leggen met betrekking tot de minimumsterkte van het brandweerkorps. Vanuit de brandweerwet is geen gebruik gemaakt van deze bevoegdheid, maar in plaats daarvan is er een stelsel van (informele) regelgeving in de vorm van circulaire van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en modelverordening vanuit de VNG. Hier zal verderop nader in gegaan worden.

De Brandweerwet verplicht gemeentelijke brandwerven eveneens tot bovenlokale samenwerking via de regionale brandweer. Deze samenwerking is voornamelijk bedoeld voor de coördinatie van het optreden en de bestrijding van rampen en grote ongevallen, maar is daarnaast ook bedoeld om efficiënt samen te werken. De invloed van de rampenbestrijding op de brandweezorg in kleine dorpen en buurtschappen en de besluitvorming hierom heen is grotendeels beperkt. Daarom zal in deze scriptie niet verder ingegaan worden op de rampenbestrijding.

Toelichting;

Brandweezorg in kleine dorpen en buurtschappen gaat voornamelijk over de beschikbaarheid van een brandweerpost met een tankautospuiter en het niveau van brandpreventie. Grootschalig optreden bij rampen gaat over andere hele andere aspecten.

2.2.2 Informele regelgeving

Zoals al eerder aangegeven is lang niet alles met betrekking tot het niveau van brandweezorg geregeld via de Brandweerwet. Een stelsel van (informele) regelgeving ondersteunt de Brandweer en het bestuur bij de bepaling van de brandweezorg.

Zorgnormen

De noodzakelijke operationele brandweesterkte wordt veelal bepaald aan de hand van de verschenen 'brandweezorgnormen' van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. Deze normen zijn geen wetgeving. De zorgnormen verschenen in 1992 voor de eerste keer en gaven aan welk materieel binnen welke tijd aanwezig dient te zijn bij een brand. In 1996 volgde een aanvulling voor de technische hulpverlening. Het ministerie heeft deze handleidingen uitgegeven om het bestuur inzicht te geven in het functioneren van de brandweer, maar ook om gevolgen in kaart te kunnen brengen van langere aanrijdroutes (bijvoorbeeld door het sluiten van kazernes, andere weginrichtingen of kazerneverplaatsingen).

De filosofie van het ministerie was (of eigenlijk is) dat de kwaliteit van de repressieve brandweerorganisatie zodanig opgezet moest zijn dat voldoende efficiënt en effectief de taken van de brandweer uitgevoerd konden worden. Oftewel mensen en dieren redden en uitbreiding naar derden voorkomen. Minder van belang, zeker in relatie tot het maken van hogere kosten door gemeenten, is het beperken van schade in het brandende object. In de zorgnormen wordt een duidelijke relatie gelegd tussen het (preventieve) brandveiligheidsniveau van een gebouw en de repressieve taken van de brandweer.

De brandweezorg en de vaststelling van een voldoende niveau is een gemeentelijke verantwoordelijkheid. Er is niet in een wet- of regelgeving en niet in de handleiding, vastgelegd wat 'in voldoende mate is'. Wel zijn er referentiekaders vanuit de huidige landelijke praktijk gegeven. Daarin wordt bijvoorbeeld aangegeven dat de maximaal aanbevolen opkomsttijd in maximaal 10% van de gevallen met niet meer dan 2 à 3 minuten overschreden mag worden om van een voldoende niveau te kunnen spreken. Bij een overschrijding van 10 tot 20 % van de gevallen is de zorg onvoldoende. Naast het overschrijdingspercentage is ook de overschrijdingsfrequentie en het brandveiligheidsniveau van belang. Het samenspel van deze gegevens geeft het bestuur een afwegingskader.

Ter verduidelijking:

De brandweezorg kan bestuurlijk dus voldoende zijn als in een gebied de opkomsttijd 100% niet behaald wordt (maar bezien binnen de gemeente onderdeel uit maakt van de 10% overschrijding) en de brandfrequentie in dat gebied erg laag is. Het kan dus zo zijn dat in het buitengebied van een gemeente de brandweer altijd te laat mag komen.

NOOT:

In de nieuw (verwachte) wet Veiligheidsregio, worden hier nieuwe, formele kaders aan gesteld. De systematiek vanuit de handleiding brandweezorg komt dus te vervallen.

De zorgnorm is een middel om 'in voldoende mate' te bepalen. Deze zorgnormen bleken bestuurlijk een goed middel om de noodzakelijke operationele sterkte in kaart te brengen. Vooral de koppeling tussen het brandveiligheidsniveau van de objecten en de snelheid waarmee de brandweer ter plaatse moet zijn is sterk. De keten tussen repressie en preventie komt goed tot uiting. Meer brandpreventieve maatregelen betekent feitelijk dat je operationele brandweesterkte lager kan zijn. Tot op zekere hoogte, want er wordt nog steeds vanuit gegaan dat de brandweer het restryco afdekt door middel van operationeel ingrijpen.

De opkomsttijden van de brandweer worden met behulp van modellen inzichtelijk gemaakt. Daarbij spelen diverse factoren een rol: hoe lang duurt het voordat de brandweer gealarmeerd wordt, hoe lang duurt het voordat ze uitrukken en binnen hoeveel tijd zijn ze vervolgens ter plaatse zijn. Maar ook het brandveiligheidsniveau van de bebouwing. Veel korpsen c.q. brandweerregio's gebruiken hiervoor computermodellen. De bekendste is daarbij het SAVE-programma, van bureau SAVE. Voor het eerst krijgen brandweerkorpsen inzicht in hun opkomstprestaties (de snelheid van opkomst zegt echter niks over de kwaliteit en de effectiviteit van het operationeel optreden).

Bij de bepaling van waar en hoeveel brandweerposten noodzakelijk zijn, wordt niet alleen gekeken naar de zorgnormen. Deze zeggen immers alleen iets over de gewenste opkomsttijden bij specifieke objecten, maar zeggen niets over zaken als kostenefficiëntie en

bestaansmogelijkheden van brandweerposten (vooral met vrijwilligers). Er wordt ook gekeken naar andere aspecten en mede op basis van zorgnormen krijgen bestuurders de kans om een afweging te maken tussen de kosten, de frequentie en snelheid van de operationele brandweezorg. Veel gemeenten besluiten dan ook brandweerposten te sluiten omdat de inzetfrequentie van de posten niet opweegt tegen de enorme kosten en de overschrijding van de zorgnorm (de prijs-preterverhouding is niet altijd in balans). In veel regio's is op basis van de uitgegeven zorgnormen in kaart gebracht of de brandweerdekking voldoende is. Veel regio's besluiten een gezamenlijk dekkingsplan te maken, waarbij niet langer de gemeentegrenzen bepalen welke brandweerpost als eerste uitrukt, maar de dichtstbijzijnde post uitrukt. Oftewel gemeentegrenzen verdwijnen en operationele grenzen doen hun intrede.

2.3 Wet op de Veiligheidsregio

Per 1 oktober 2010 zal de nieuwe Wet op de Veiligheidsregio van kracht zijn. Deze wet regelt onder andere de brandweezorg. Deze nieuwe wet is niet zonder slag of stoot tot stand gekomen. Naast discussies over de plek waar de verantwoordelijkheid voor de brandweezorg moet komen te liggen en de organisatievorm van de brandweer is er met name in de afrondende fase van de totstandkoming van deze wet veel discussie geweest over de opkomsttijden voor de brandweer en de minimale bezetting van de brandweervoertuigen.

De discussie rondom de opkomsttijden ging met name over de opkomsttijden in de niet stedelijke gebieden en de vraag of het acceptabel is dat de repressieve brandweezorg in deze gebieden lager is dan de zorg in stedelijk gebied. Uiteindelijk is besloten dat er bij (een nog op te stellen) algemene maatregel van bestuur regels gesteld zullen worden aan de minimale opkomsttijden. Wel zal er voor het bestuur van de Veiligheidsregio een mogelijkheid worden gemaakt om, beargumenteerd, van deze normen af te wijken. De discussie rondom de minimale bezetting ging over de vraag of deze maatregel een bezuiniging was en de zorgen over de veiligheid van het brandweerpersoneel en de kwaliteit van de brandweezorg. In de nieuwe wet zal niet vastgehouden worden aan de huidige minimale bezetting, maar zal meer naar het gehele systeem van repressieve brandweezorg gekeken worden. Overigens wordt in de nieuwe wet geen relatie gelegd tussen repressieve brandweezorg, preventieve brandweezorg en de verantwoordelijkheid van de inwoners zelf.

3. De Brandweer over morgen

3.1 Inleiding

De afgelopen jaren heeft de brandweer te maken gehad met veel veranderingen. Toenemende kwaliteitseisen, strengere en complexere regelgeving, organisatorische veranderingen (vorming Veiligheidsregio's), toename van risico's voor het brandweerpersoneel en nog veel meer. De kosten voor de brandweer zijn enorm toegenomen, het aantal verbeterprojecten blijft toenemen en een resultaatverbetering op het gebied van brandveiligheid is nauwelijks zichtbaar.

Om deze spiraal te doorbreken moet er binnen de brandweer iets veranderen en daarom heeft de Raad voor Regionaal Commandanten (RRC) het project 'Strategische reis Brandweer' gestart. De opdracht aan de projectgroep was om een aantal toekomstopties voor de brandweer uit te werken en aan te geven welke optie daarbij de voorkeur geniet. Daarbij hebben ze zich gericht op 2040. Op basis van de zogenoemde Strategische Innovatie Cyclus© (SIC) heeft de projectgroep een toekomstmodel voor de brandweer uitgewerkt. Dit heeft in maart 2010 geleid tot het vaststellen van een toekomstvisie voor de brandweer en de presentatie van het boek 'de Brandweer over morgen'. Het vaststellen van de visie betekent niet dat de brandweer direct veranderd is. De visie is vooral bedoeld om de brandweer in Nederland richting te geven, een stip aan de horizon. In dit hoofdstuk zal niet het gehele proces van de strategische reis worden behandeld, maar zal ingezoomd worden op het eindresultaat en de ontwikkelrichting zoals die door de Nederlandse Vereniging voor Brandweer en Rampenbestrijding (NVBR) en RRC gezien wordt. Hierbij zal specifiek ingezoomd worden op de onderwerpen die in het kader van de probleemstelling relevant zijn. Voor een meer uitgebreide beschrijving van het proces verwijs ik u naar het boek 'de Brandweer over morgen'.

3.2 Continuïteitsconcept

Op basis van de strategische reis heeft de brandweer (NVBR en RRC) er voor gekozen te bewegen in de richting van het continuïteitsconcept. De basis hiervoor is de verwachting dat onze maatschappij behoefte heeft aan continuïteit van het maatschappelijke en economische leven. De brandweer zal meer een meer een netwerkorganisatie worden waarbij zijn of haar doelen niet alleen vanuit de eigen organisatie bereikt (kunnen) worden, maar waarbij samenwerking met andere partners van groot belang wordt.

De rol van de brandweer zal meer dan dat dit nu het geval is komen te liggen op het voorkomen van branden en ongevallen. Waar de traditionele preventie vooral gaat over het ontvluchten en beperken van branden en ongevallen, zal nog meer ingezoomd gaan worden op het creëren van barrières, zoals die binnen de veiligheidkunde algemeen bekend zijn. Dit niet alleen om branden te voorkomen, maar vooral om de effecten van branden zoveel mogelijk te beperken. Omdat de invloed hierop vooral ligt in de periode voor een incident wil de brandweer meer gaan doen aan proactieve repressie en de burgers en bedrijven meer wijzen op en ondersteunen in het nemen van hun eigen verantwoordelijkheid. Oftewel er zal zwaar worden ingezet op de verhoging van het veiligheidsbewustzijn en de eigen verantwoordelijkheid. De nadruk van de brandweer zal dus verplaatsen van effectbestrijding

naar kansreductie. Om deze rol goed in te kunnen vullen zal de brandweer zich op diverse vlakken verder moeten gaan ontwikkelen. Er zal geïnvesteerd moeten worden in de samenwerking met andere partijen en de wijze waarop het bestuur hierover geïnformeerd wordt. De organisatie zal zich gaan richten op brandveilig leven (en in een later stadium wellicht naar veilig leven). In deze beweging worden een aantal stappen benoemd die mogelijk relevant zijn in het kader van deze scriptie:

- Van bestrijden naar voorkomen; activiteiten die samenhangen met het verhogen van het bewustzijn van burgers en bedrijven en het voorkomen dat brand ontstaat en – mocht dat toch gebeuren – het vergoten van de vluchtkans.
- Innovatie van de repressieve diensten; onder andere het verhogen van de veiligheid van repressief brandweerpersoneel en het flexibiliseren van het dienstenaanbod (meer zorg op maat en gedifferentieerd naar het risico).

4. Ontwikkeling kleine dorpen/buurten, het platteland

4.1 Inleiding

Dorpen, kleine buurtschappen en gehuchten bestaan al in de oude middeleeuwen. Hoe boeiend de ontstaansgeschiedenis en ontwikkelingen ook zijn, in het kader van deze scriptie is deze oude periode minder relevant. In dit hoofdstuk zal ik nader ingaan op de ontwikkelingen van kleine dorpen en buurten na de tweede wereldoorlog. In dit hoofdstuk spreek ik vooral over de term platteland. Deze term lijkt misschien niet goed aan te sluiten bij de woorden 'kleine dorpen' en 'buurten' maar kleine dorpen en buurten bevinden zich veelal op het platteland en in de onderzoeksliteratuur wordt dan ook veelal verwezen naar de term het platteland.

Dit hoofdstuk is grotendeels gebaseerd op een aantal rapporten van het Sociaal en Cultureel Planbureau en een interview met Frans Thissen, onderzoeker en docent aan de Universiteit van Amsterdam, Afdeling Geografie, Planologie en Internationale Ontwikkelingsstudies. Frans Thissen is onder andere gespecialiseerd in de sociale ontwikkeling en de leefbaarheid van het platteland.

Specifiek heb ik gekozen voor de rapporten van het Sociaal en Cultureel Planbureau (SCP). Het SCP doet wetenschappelijke verkenningen naar het sociale en culturele welzijn in Nederland en heeft tot taak bij te dragen aan verantwoorde keuzes bij de totstandkoming van beleidsoelen die van invloed zijn op de leefsituatie. Het SCP kijkt daarbij vanuit diverse invalshoeken; de beleving van bewoners, ontwikkelingen, geografie, bestuurlijke en culturele samenhang en beleidsvisies vanuit de overheid.

4.2 Wat zijn kleine dorpen, buurtschappen en buurten?

En hoe zien ze er uit? Deze simpele vragen zijn veel lastiger te beantwoorden dan men op het eerste gezicht zou denken. Dit komt vooral door het feit dat er niet een eenduidige definitie te vinden is, de kleine dorpen, buurtschappen en buurten een hele verschillende opbouw kennen en vooral omdat het mede afhankelijk is van je eigen perspectief. Het CPB hanteert in haar publicatie 'Overgebleven dorpsleven' een vijfdeling;

- **Het gesloten platteland:** kleine afgelegen dorpen met beperkte voorzieningen. Ten opzichte van de andere vier typen zijn de mensen relatief naar binnen gericht. Er komen weinig stedelingen wonen en de bewoners hebben een relatief laag inkomen en opleidingsniveau. Ongeveer een derde van het platteland bestaat uit dit type.
- **Het dorpse platteland:** de grotere dorpen met een centrumfunctie en veel voorzieningen en bezoekers van buiten. Nieuwe bewoners komen veelal uit de eigen regio. Ongeveer de helft van de plattelandbewoners woont in dergelijke dorpen. Het opleidingsniveau is ook hier relatief laag.
- **Het woonplatteland:** dit zijn buitengebieden en gehuchten in een agrarische omgeving. Er wonen veel gezinnen en senioren en de meeste mensen hebben een bovengemiddeld inkomen en opleidingsniveau. Ongeveer 5% van het platteland maakt onderdeel uit van dit type.
- **Het elitaire platteland:** mooie gebieden met veel natuur en een centrale ligging ten opzichte van steden. Deze combinatie trekt veel bewoners aan met een hoger

opleidingsniveau en inkomen. De inwoners zijn vooral op de stad gericht, maar wonen er vanwege de omgeving. Ongeveer 4% van het platteland maakt onderdeel uit van dit type.

- **Het stedelijke platteland:** dit bestaat vooral uit woonwijken met relatief goedkope woningen en trekt een bevolking aan met veel jongeren, gezinnen en niet westerse allochtonen. Van het platteland maakt ongeveer 6% onderdeel uit van dit type. Waarbij overigens het merendeel zelf van mening is niet op het platteland te wonen.

De verschillende typen komen in het hele land voor, maar er zijn wel concentraties van gebieden. De type verdeling laat zien dat de term platteland niet zo eenduidig is als dat we soms in het taalgebruik beleven. Toch zijn er wel overeenkomsten. Een andere verdeling splitst het platteland op in autonome dorpen en woondorpen. De heer Thissen beschrijft dit als volgt:

Autonoom dorp:

Dorp of kern waarbij de samenleving gebouwd is op traditie, de inwoners geboren en getogen zijn in het dorp en vooral gericht zijn op het dorp. Veelal werken ze in het dorp en vind hun sociale en familiale leven er plaats.

Woondorp:

Dorp of kern waarin mensen zich vestigen omdat de woonomgeving er aantrekkelijk is. Deze bewoners zijn veel minder aangewezen op de aanwezige voorzieningen, werken vaak buiten het dorp en een (groot) deel van hun sociale en familiale leven ligt buiten het dorp.

Bovenstaande onderverdeling past in het kader van deze scriptie beter om aan de hand daarvan een aantal ontwikkelingen te beschrijven die relevant zijn. In zijn algemeenheid kan gesteld worden dat het authentiek platteland bestond uit autonome dorpen en dat onder invloed van onderstaand beschreven ontwikkelingen deze dorpen steeds meer verdwijnen en plaats maken voor woondorpen. Deze ontwikkeling speelt zich in heel Nederland af, maar wel met verschillende snelheden. Zo ontwikkelen de dorpen in Zeeland zich anders dan de dorpen in Overijssel of Friesland. Deze mening wordt niet alleen beschreven door Frans Thissen maar is ook als rode draad terug te lezen in de rapporten van het SCP.

4.3 Beschrijving ontwikkelingen

Na de tweede wereldoorlog heeft Nederland een periode van wederopbouw doorgemaakt. Tussen 1950 en 1970 kent het platteland een bloeiperiode en dan met name de autonome dorpen. Sinds de jaren 70 is het leven op het platteland ingrijpend veranderd. De vergroting van de mobiliteit (komst van de auto, verbetering telefonie en komst van internet) maakt dat men minder afhankelijk is geworden lokale voorzieningen. De bereikbaarheid is verbeterd en misschien zelfs wel beter geworden dan in de grotere dorpen en steden. Door vergroting en verbetering van de mobiliteit is de behoefte aan voorzieningen dichtbij anders geworden. Was men vroeger volledig afhankelijk van voorzieningen in de buurt, nu kan men vrij gemakkelijk naar de voorziening toe rijden. De vraag is niet zozeer of de voorziening in de omgeving is, maar of men ter plekke of binnen een redelijke tijd bediend kan worden. En met name de laatste vraag speelt een rol ten aanzien van de gezondheid- en brandweezorg. Is de dokter, de ambulance of de brandweerwagen wel snel genoeg ter plaatse om mij te helpen? De vraag wat dan de kwaliteit van deze zorg is lijkt minder relevant te zijn, hoewel men het vanzelfsprekend lijkt te vinden dat alle zorg van een gelijk en hoog niveau is in dit land (zoals ook burgemeester Schoof in zijn interview aangaf).

Het sociale en privéleven van mensen is de afgelopen decennia eveneens veranderd. Vroeger was het meer gebruikelijk dat mensen hun leven vormgaven om de kerk en het verenigingsleven (zowel sport als cultureel). De verbindingen waren voor territoriaal (lees lokaal) georganiseerd. Als de voetbalvereniging op dinsdag trainde was dat een feit. Tegenwoordig kijkt men eerder naar welke dag uitkomt en zoekt daar een leuke vereniging bij (die best wel in een ander dorp mag liggen).

De inwoners van de dorpen/kernen kwamen vroeger vooral uit het dorp (of zijn directe omgeving). De inwoners bleven van wieg tot graf in dezelfde omgeving wonen en hadden daar hun gehele sociale en werklevens. De kernen bewegen zich van dit beeld vandaan en meer en meer wonen en werken mensen niet meer hun hele leven op dezelfde plaats. De lokale verbondenheid vanuit herkomst neemt dus af. Kleine bedrijven vertrekken uit de kernen (onder invloed van lastige bereikbaarheid en afhankelijkheid van andere bedrijven, die zich clusteren op bedrijfsterreinen). Dit heeft gevolgen voor de beschikbaarheid van brandweervrijwilligers.

Het scholingsniveau van de Nederlanders is de afgelopen decennia toegenomen en aan de kwaliteit van het onderwijs worden hogere eisen gesteld. Deze kwaliteitsverhoging, in combinatie met efficiëntie maatregelen maakt dat veel (lager en middelbaar) onderwijs gecentraliseerd is en van het platteland is weggetrokken. Overigens betekent dit niet dat het onderwijs minder bereikbaar is geworden voor bewoners van het platteland. De centralisatie is gelijk opgetrokken met een verhoogde mobiliteit.

De emancipatie van de vrouw heeft eveneens een grote invloed gehad. De traditionele man/vrouwverhouding is veranderd. Waar in zijn algemeenheid de man vroeger kostwinnaar was en de vrouw voor het gezin en het huishouden zorgde, hebben veel vrouwen tegenwoordig een parttime baan. In combinatie met een verhoogde mobiliteit is het waarneembaar dat daardoor meer en gemakkelijker gebruik gemaakt kan worden van voorzieningen buiten de eigen woonomgeving (veel parttime banen bevinden zich in een stedelijke omgeving en als men voor het werk daar is, is het een kleine moeite om even lang die goedkopere of uitgebreidere winkel te rijden voor de inkopen).

De ontzuiling en ontkerkelijking voltrekken zich ook op het platteland. Meer dan vroeger is men niet persé gebonden aan een bepaalde omgeving, gedachtegoed of kerk. Dit mede door de komst van media (radio, televisie, maar vooral internet), maar ook door mobiliteit en telefonie.

Zijn al deze ontwikkelingen nu alleen maar slecht voor de lokale betrokkenheid? Nee. Mensen kiezen meer en meer bewust om op het platteland en in de kleine kernen te gaan wonen vanwege de woonkwaliteit en dat zorgt er deels voor dat mensen er samen iets moois van willen maken. Wat is kwaliteit van wonen? Vanzelfsprekend speelt de eigen woning hierin een belangrijke rol, evenals de rustige en mooie omgeving, maar ook veiligheid. Het gaat dan vooral om sociale en verkeersveiligheid en in mindere mate om brandveiligheid. In ieder geval in de beeldvorming van mensen die daar niet of weinig mee te maken hebben gehad.

De omvang van dorpen en het niet negatief willen laten beïnvloeden van de woonkwaliteit maakt dat dorpen op een bepaalde manier zelfs door hun omvang zorgen voor een goede schaal van verantwoordelijkheid. In een klein dorp zijn belangenverenigingen nadrukkelijk betrokken bij de politiek en de beïnvloeding van besluiten rondom de kern. De aanleg van rotonden, verkeersremmende maatregelen en openbare verlichting (ter voorkoming van inbraak, beroving en lastigvallen) zijn issues waar deze verenigingen zich nadrukkelijk mee bezig houden. Bewoners voelen zich verantwoordelijk voor hun woonomgeving.

Deze ontwikkeling ziet men bijvoorbeeld ook bij de professionalisering van de openbare bibliotheken. Enerzijds verdwijnen deze door schaalvergroting en kwaliteitsverbetering van de overblijvende bibliotheken, anderzijds ontstaan er kleinschalige initiatieven waarbij kleine (private) bibliotheken ontstaan uit enthousiaste mensen. In de 'nieuwe' woondorpen ontstaan andere sociale netwerken. Vroeger werden de netwerken veelal gevormd door de kerk, tegenwoordig spelen persoonlijke belangen en behoeften hierin meer een rol.

De bevolking van het platteland, de kleine dorpen en kernen is onderhevig aan krimp en vergrijsst sneller dan in de landelijke trend. Hiervoor zijn een aantal oorzaken. Vroeger werd men geboren in een dorp, ging er naar school, bleef er wonen, ging er werken, kreeg kinderen en aan het einde overleed men er. Het gehele leven leek plaats te vinden in en rondom het dorp. Tegenwoordig vindt een groot deel van het leven en werk buiten het dorp plaats. Men is minder lokaal gebonden doordat scholen en bedrijven elders gevestigd zijn, maar ook door het proces van individualisering. Mensen maken en kunnen bewuster keuzes maken. Hierop heeft de media en de vergroting van mobiliteit een grote invloed. Mensen zijn niet langer gebonden aan de eigen, vertrouwde en veilige omgeving, maar zien dat buiten hun eigen plek andere kwaliteiten liggen.

De autonome inwoners staan voor een dilemma bij de ontwikkeling naar woondorpen. Enerzijds zijn ze meegenomen in de ontwikkeling en zien ze de verbeteringen die hierdoor ontstaan, maar anderzijds zien ze hun vertrouwde omgeving veranderen. Een veel gehoorde uitspraak 'vroeger was alles beter' is niet zo zeer gebaseerd op de waarheid, maar veelal ontstaan doordat mensen niet de innerlijke behoefte hebben aan veranderingen. Of zoals Frans Thissen van de Universiteit van Amsterdam het verwoord 'Het dorp van uw jeugd wilt u ook niet meer terug'.

Veel dorpen hebben hun eigen karakter en kennen hun eigen samenstelling. De onderlinge verschillen tussen kernen zijn groot. Niet alleen tussen kernen op de Zeeuwse eiland ten opzichte van kernen op de Veluwe of in Groningen, maar ook binnen gemeentegrenzen. De ontwikkeling van autonoom naar woondorp is onderhevig aan veel invloeden. Komen er nieuwe inwoners met veel geld omdat het dorp op een mooie locatie ligt of ligt het dorp naast een industriegebied en wonen mensen er om andere redenen?

Bewoners uit een autonoom dorp hebben veelal meer behoefte aan voorzieningen terwijl typisch woondorp bewoners een mooie en veilige omgeving willen. Voor bestuurders vraagt dit het maken van keuzes in de juiste context en hiervoor moeten ze weten hoe hun omgeving zich ontwikkeld. Voor bestuurders vraagt dit visie en het maken van keuzes. Zeker ook op het gebied van voorzieningen.

De vraagstukken over professionalisering en aansluiting bij lokale behoeften spelen niet alleen bij de brandweer. Bibliotheken en scholen op het platteland en in de kleine dorpen kennen de zelfde problematiek. Schaalvergroting en kwaliteitsverbetering versus kleinschaligheid en lokale verbondenheid. De samenstelling van de bevolking in de kernen is onderhevig aan veranderingen.

4.4 Wat betekent het voorgaande nu allemaal?

Vraagstukken over professionalisering in relatie tot schaalgrootte spelen dus lang niet alleen bij de brandweer. De samenhang van de kernen verandert en zal de komende decennia blijven veranderen. Meer en meer zullen autonome dorpen veranderen naar woondorpen. Voor bestuurders en politici een ontwikkeling waar ze rekening mee moeten houden.

De aanwezigheid van voorzieningen in het dorp of de kern wordt minder van belang, maar de behoefte om in geval van nood (medisch of bij brand) voldoende snel bediend te worden lijkt toe te nemen. In zijn algemeenheid kiezen mensen voor een mooie en veilige leefomgeving. Hoewel niet gebonden aan de directe omgeving voelen veel mensen in woondorpen zich wel verbonden met hun omgeving omdat het een bewuste keuze geweest is. Relatief veel bewoners zijn bereid om daaraan een bijdrage te leveren. Dit levert kansen op voor de brandweer. Wel zullen er (met name in de dagsituatie) steeds minder mensen structureel beschikbaar zijn om brandweervrijwilliger te zijn.

Er doet zich iets vreemds voor. In discussies over de medische en brandweezorg speelt de vraag hoe snel de (overheid)hulpdiensten ter plaatse kunnen zijn een onevenredige zware rol. Wat heb je aan een ambulance die er binnen de normtijd van 15 minuten is. Bij een hartinfarct overlijden mensen ruim binnen deze tijd (of hebben in ieder geval ernstige blijvende schade) terwijl het met een AED, bediend door de buurman, mogelijk kan zijn om iemand zijn te redden. Wat heb je aan een brandweerwagen die er binnen 8 minuten is, maar die pas na 15 minuten na het ontstaan van een brand gealarmeerd wordt en wat is de kwaliteit van het brandweeroptreden? Er wordt vooral gekeken naar opkomstsnelheden en minder naar de kwaliteit van de (brandweer)zorg. Inwoners hebben veelal de neiging om het snel ter plaatse zijn te verkiezen boven het zelf treffen van effectieve maatregelen. Dit is een vreemd fenomeen en zou nader onderzoek verdienen. Uit de losse pols lijkt het gebrek aan kennis en zelfonderschatting een van de mogelijke oorzaken. Voor bestuurders en politici is dit lastig, zeker in perioden rondom verkiezingen. Enerzijds is technisch goed uit te leggen dat de snelle komst van de (overheid)hulpdienst niet de juiste (of enige oplossing) is en dat zelfredzaamheid en zelfwerkzaamheid beter werken, maar anderzijds worden bestuurders en politici veelal afgerekend op hun bijdrage aan de beschikbaarheid van voorzieningen in dorpen. Hierbij worden ze overigens veelal geholpen door de (lokale) media en de beloften die ze zelf hebben gedaan rondom verkiezingsperiodes. Bestuurders die regelmatig in de media verschijnen en een voorziening of maatregel voor de kleine dorpen en kernen hebben bewerkstelligd lijken politiek beter te scoren. Of dit echt zo is heb ik in het kader van mijn scriptie niet nader onderzocht.

Noot:

De meeste mensen die bij brand omkomen zijn voor de komst van de brandweer overleden. Een rookmelder of woningsprinkler had meer effect gehad.

5. Sluitingsdiscussies onder de loep

5.1 Inleiding

In dit hoofdstuk worden vier sluitingsdiscussies nader onderzocht en op basis hiervan wordt een algemeen beeld opgesteld. De sluitingsdiscussies die zijn bekeken zijn die rondom de posten van Aarlanderveen, Berkenwoude, Polsbroek/Lopikerkapel en Kamperzeedijk. De wijze waarop de sluitingsdiscussies uitgewerkt zijn is steeds gelijk;

Na een algemene beschrijving van het dorp of buurt volgt een beknopte geschiedenis beschrijving van de brandweerpost. Daarna wordt er ingezoomd op de sluitingsdiscussie. Eerst door het in de tijd beschrijven van de stappen die gezet zijn, vervolgens door te kijken op welke (inhoudelijke) aspecten vanuit de brandweer is geadviseerd, het interviewen van een betrokken bestuurder en (post)brandweercommandant en een nadere analyse van de discussie die in de gemeenteraad heeft plaatsgevonden. Daar waar raadscommissies of gelegenheidscommissies (vanuit de gemeenteraad) bij dit onderwerp zijn betrokken is dit weergegeven bij de behandeling door de raad. Het hoofdstuk wordt afgesloten door het analyseren van de vier sluitingsdiscussies. Op basis van deze analyse worden de belangrijkste aspecten / onderwerpen benoemd die een rol hebben gespeeld.

5.2 Berkenwoude

5.2.1 Algemeen

Berkenwoude is een klein dorp in Zuid-Holland en telt ongeveer 1500 inwoners. Sinds 1985 zijn Berkenwoude en het andere kleine dorp Ammerstol toegevoegd aan de gemeente Bergambacht dat in totaal ongeveer 10.000 inwoners kent. Bergambacht ligt heel landelijk in de Krimpenerwaard en is een echt poldergebied, midden in het Groene Hart. Het is een grotendeels cultuurhistorisch waardevol landschap met karakteristieke smalle percelen en vergezichten. Berkenwoude is ontstaan door veenontginningswerkzaamheden en bestaat al zeker sinds 1326. Berkenwoude bestaat uit een kleine kern, maar heeft verder vooral lintbebouwing. Het dorp herbergt vooral landbouw. Enkele jaren geleden is de laatste winkelvoorziening uit het dorp verdwenen. In combinatie met de nogal grote leegstand en het vertrek van jongeren uit het dorp dreigde een neerwaartse spiraal. In 2004 heeft de gemeente, na samenspraak met de bewoners, maatregelen genomen om deze spiraal te doorbreken. Zo is de bestrating aangepakt, zijn er wat nieuwbouwplannen uitgevoerd en is er een multifunctionele ruimte gekomen waar een aantal medische voorzieningen zijn ondergebracht (zoals een huisarts en een fysiotherapeut) en het gemeentelijke WMO-loket. Het dorp 'Perkouw', zoals de inwoners het zelf noemen heeft twee basisscholen en een kinderdagverblijf.

Vroeger was het gemeentehuis gesitueerd in de Zwaan. Heden ten dage is dit een cultureel centrum en vindt het openbare leven hier voor een groot deel plaats. Muziekverenigingen oefenen er, senioren komen er bij elkaar en de jeugd heeft er een eigen ontmoetingsplek. Het culturele centrum geeft periodiek een krant uit.

Veel inwoners van het dorp zijn op vrijwillige basis actief om de leefbaarheid te behouden. En dan gaat het niet alleen om verenigingen maar ook over het beheer van speelveldjes en plaatsen, maar ook het eigen zwembad en het rijden van de buurtbus tussen Lekkerkerk, Berkenwoude en Stolwijk. Mooi detail is dat deze busverbinding al 30 jaar bestaat en de eerste buurtbus in Nederland was vanwege het verdwijnen van de lijnbus. Vooral ouderen en schoolkinderen maken gebruik van deze voorziening. De samenvoeging met Bergambacht geeft veel inwoners het gevoel dat ze zijn overgenomen door de grote broer.

Hoe rustiek het gebied ook is, de komende jaren is er veel aandacht nodig om het gebied te behouden. Vooral de bodemdaling en het waterbeheer zijn aandachtspunten, en daarnaast worden er meer en meer recreatieve voorzieningen getroffen. Op diverse plaatsen zijn initiatieven gestart om ruimte te maken voor nieuwe natuur. Deze wordt onderverdeeld in een weidevogelgebied, botanisch grasland en natte natuur.

5.2.2 Beknopte geschiedenis brandweer Berkenwoude

In 1937 wordt er in Berkenwoude een brandweergarage en een brandweerauto in gebruik genomen door de 'Onderlinge Brandverzekering Berkenwoude' (hierna Onderlinge). Voor leden was het blussen gratis, maar ook bij niet-leden werd er (tegen betaling) geblust. Tijdens de Tweede Wereldoorlog werd het voertuig geregeld verstoep tegen vordering door de Duitsers.

In 1962 stopt de toenmalige brandweercommandant omdat de functie van brandweercommandant en voorzitter van de Onderlinge niet te combineren is. De nieuwe commandant wordt benoemd door de Onderlinge onder goedkeuring van het gemeentebestuur. In 1964 houdt de overeenkomst tussen de Onderlinge en de gemeente op te bestaan en gaat de brandweezorg over naar de gemeente Berkenwoude. De vrijwilligers van de brandweer worden rond deze periode gevormd door nagenoeg alle middenstanders uit het dorp en medewerkers van de gemeentewerken. De brandweerkazerne is een garage naast de kroeg en de kroeg wordt tevens gebruikt als kazerne en oefenlokaal. Na de oefenavonden wordt daar de dorst gelest en gekaart. Gedurende de zeventiger en tachtiger jaren wordt de brandweer stapje voor stapje moderner door de komst van betere materialen en zaken als keuringen van personeel. Toch gaat de vooruitgang van de brandweer Berkenwoude niet vanzelf. In 1983 gaat men zelfs naar de pers omdat slechts 8 van de 13 korpsleden nog maar de beschikking hebben over een alarmontvanger en dat men slechts één sleutel krijgt van het hek van gemeentewerken, waarachter inmiddels de brandweerkazerne staat. In 1985 vindt er een gemeentelijke herindeling plaats. De kernen Ammerstol, Bergambacht en Berkenwoude gaan op in de nieuwe gemeente Bergambacht. Er komt een algemene brandweercommandant en drie postcommandanten. In 1988 wordt de post Ammerstol opgeheven. Binnen 8 minuten kan de post van Bergambacht in Ammerstol waardoor de noodzaak van deze post komt te vervallen. De post Bergambacht gaat overdag ook uitrukken bij meldingen in Berkenwoude. Dit omdat er weinig personeel overdag werkzaam is in het dorp. De samenwerking met de post Bergambacht wordt voortgezet en er komen gezamenlijke oefenavonden. Vanaf 2000 krijgt de Krimpenerwaard (= het gebied waarin Berkenwoude ligt) een jeugdbrandweer. Een aantal leden komt uit Berkenwoude en zal later de doorstap naar het Berkenwoudense korps maken. Op 23 januari 2006 worden de vrijwilligers van de post uitgenodigd op het raadhuis van Bergambacht. Ze krijgen daar van

het college van B&W te horen dat deze voornemens is de post te sluiten. Het raadsvoorstel wordt op 21 februari 2006 aangenomen door de gemeenteraad. Op 9 februari heeft de post haar laatste uitruk (voor reinigen van het wegdek) en op 1 mei 2006 sluit de post definitief haar deuren.

5.2.3 De sluitingsdiscussie onder de loep

Wens tot samenwerking vanuit de brandweerkorpsen

Vanaf 1998 hebben de brandweercommandanten in de K5 gemeenten (Bergambacht, Nederlek, Ouderkerk, Schoonhoven en Vlist) de wens om te komen tot een intensieve samenwerking. Deze wens is in een notitie 'Professionalisering brandweer K5'. Deze notitie is in mei 2005 aan de afzonderlijke raden aangeboden.

Oktober 2004; SAVE-rapport 'Regionaal repressief dekkingplan Regionale Brandweer Hollands Midden'

In oktober 2004 verschijnt het 1^e concept van het 'Regionaal repressief dekkingplan Regionale Brandweer Hollands Midden', opgesteld door Ingenieurs/adviesbureau SAVE. Voor wat betreft de brandweezorg in Bergambacht wordt geconcludeerd dat de post Berkenwoude overdag een onvoldoende gegarandeerde bezetting kent. De post wordt voor de dagsituatie dan ook niet meegerekend, waardoor het niveau van brandweezorg in de gehele gemeente slechts voor 65% behaald wordt. Omdat dit met een frequentie van ongeveer 1 keer per jaar voorkomt, wordt de situatie waarbij de post Berkenwoude overdag buitendienst staat als verantwoord benoemd. De post Berkenwoude heeft een gering belang (cq. toegevoegde waarde), wat wil zeggen dat de inzetfrequentie dermate laag is dat als er geen post zou zijn, nieuwe plaatsing hiervan niet geadviseerd zou worden door Bureau SAVE. In maart 2005 verschijnt de definitieve versie van dit rapport.

Mei 2005: Notitie 'Professionalisering brandweer K5' aan gemeenteraden K5-gemeenten

De brandweercommandanten overhandigen de afzonderlijke raden een notitie waarin ze hun toekomstvisie op de brandweer in de Krimpenerwaard geven. De doelstelling van deze notitie is om te komen tot een organisatie die niet alleen het (regionaal) vereiste kwaliteitsniveau behaalt, maar dit tevens tegen zo laag mogelijke kosten doet. De notitie is tot stand gekomen in opdracht van de portefeuillehouders van de K5-gemeenten die gaan over de brandweezorg. Aan de gemeenteraden is verzocht akkoord te gaan met de richting die wordt voorgesteld en om ondersteuning beschikbaar te stellen ter nadere uitwerking. Dit is gedaan en een werkgroep is aan het werk gegaan.

Oktober 2005: Nulmeting kwaliteit en doelmatigheid taakuitvoering

Vanuit de regionale brandweer wordt er een onderzoek gedaan naar de kwaliteit en de doelmatigheid van de brandweerkorpsen in de regio. Het onderzoek omvat een kwaliteitsmeting en een toets van de gemeentelijke brandweerbegroting aan de referentiebegroting van adviesbureau AvD. Bij de kwaliteitsmeting wordt er vooral gekeken naar de aanwezigheid van een kwaliteitssysteem en het beschikbaar hebben van voldoende (financiële) middelen. Hiertoe wordt vanuit de K5-korpsen bezwaar gemaakt omdat dit niets zegt over de behaalde kwaliteit.

Juli 2005 tot en met januari 2006: Opstellen 'Beleidsplan Brandveiligheid en Hulpverlening van de gemeenten Bergambacht, Nederlek, Ouderkerk Schoonhoven en Vlist

Een werkgroep vanuit de betrokken brandweerkorpsen stelt, ondersteunt door bureau SAVE, dit beleidsplan op. Het beleidsplan doet een voorstel voor de oprichting van een nieuwe K5-brandweerorganisatie. Met deze organisatie willen ze een aantal doelen bereiken; Het waarborgen van de inzet van vrijwilligers, het maken van een kwaliteit- en efficiëncyslag en het professionaliseren van elementen uit de veiligheidsketen.

De werkgroep krijgt richting door een stuurgroep bestaande uit de betrokken burgemeesters. De ondernemingsraden/commissies worden nauw bij dit proces betrokken.

Januari 2006: SAVE-rapport 'Toekomst repressieve situatie Brandweer Bergambacht m.b.t. kazerne Berkenwoude'

Het rapport bevestigt hetgeen eerder geconcludeerd is in het regionale dekkingsplan. Namelijk dat de meerwaarde van de post Berkenwoude gering is, door de lage inzetfrequentie en het lage risico. Daarnaast is de inzet van de post in de dagsituatie tijdens werktijden onvoldoende gegarandeerd. In het rapport wordt verder uitgebreid ingegaan op het kwaliteitsniveau van het personeel (maar niet over de inzet van deze mensen). Er wordt niet voldaan aan het besluit Brandweerpersoneel. De relevante investeringen die gedaan moeten worden om de kwaliteit op orde te brengen wegen niet op tegen te behalen kortere opkomsttijden. Temeer omdat voldaan kan worden aan de opkomsttijden voor de gehele gemeente Bergambacht.

23 januari 2006: Voorstel van college van B&W: 'Voorstel tot de vorming van een K5-brandweerkorps en het sluiten van de kazerne in de kern Berkenwoude'

Het college stelt voor om te investeren in de kwaliteit van de brandweer door samenwerking te zoeken met een aantal gemeenten. Dit vraagt nieuwe investeringen. Daarnaast wordt geconcludeerd dat de post van Berkenwoude te weinig meerwaarde heeft en niet kan voldoen aan de kwaliteitsnormen. Voorgesteld wordt dan ook de post te sluiten en de bezuiniging te gebruiken ter (gedeeltelijke) dekking van de nieuwe K5-brandweer. De sluiting van de post Berkenwoude levert een structurele besparing op van € 92.799,00,-. De oprichting van de nieuwe K5-brandweeroorganisatie zal de komende jaren voor de gemeente Bergambacht een investering vragen van ongeveer € 300.000,00

27 januari 2006: Formele reactie Brandweerpost Berkenwoude op het voorgenomen besluit van B&W van de Gemeente Bergambacht tot de sluiting van de brandweerkazerne van Berkenwoude

7 februari 2006: Commissie Algemeen Bestuur; Behandeling sluitingsvoorstel

De raadcommissie behandelt het voorstel tot de vorming van een K5-brandweerkorps en het sluiten van de kazerne in de kern Berkenwoude. Vanuit de post spreekt één van de vrijwilligers de commissie als inspreker toe.

21 februari 2006: Raadsvergadering waarin de voorgenomen sluiting wordt behandeld

De raad behandelt het voorstel tot de vorming van een K5-brandweerkorps en het sluiten van de kazerne in de kern Berkenwoude. Vanuit de post spreekt één van de vrijwilligers (een andere dan die de raadscommissie heeft toegesproken) de raad toe als inspreker. Tevens ligt er een advies vanuit de ondernemingsraad waarin een aantal bezwaren tegen het liggende voorstel wordt aangegeven. De burgemeester heeft 201 handtekeningen mogen ontvangen van inwoners die tegen de sluiting van de brandweerpost in Berkenwoude zijn.

7 maart 2006: Gemeenteraadverkiezingen

De beslissing over de sluiting van de brandweerpost is genomen vlak voor de gemeenteraadverkiezingen. Dit is opmerkelijk omdat de beslissing voor veel inwoners van de kern Berkenwoude gevoelig ligt.

1 mei 2006: sluiting post Berkenwoude

Alle korpsleden ontvangen een afscheidoorkonde en drie vrijwilligers ontvangen een Koninklijke onderscheiding voor meer dan 25 jaar vrijwilliger brandweermanschap.

5 september 2006: Raadscommissie Algemeen Bestuur ontvangt eindrapportage van College van B&W over de sluiting van de brandweerpost Berkenwoude. Tevens een rapport met betrekking tot de bestemming van het brandweervoertuig van Berkenwoude.

5.2.4 Inhoudelijk advies brandweer

Zoals in bovenstaand overzicht al te zien was, zijn er diverse documenten uitgebracht in opdracht van de brandweer of vanuit de brandweer. In onderstaand overzicht staan de voornaamste aspecten die een rol hebben gespeeld in de advisering van de brandweer aan het bestuur.

Aspecten advisering brandweer:	<ul style="list-style-type: none">○ Geringe meerwaarde van de post op basis van risico en opkomsttijden (SAVE-rapport).○ Geen gegarandeerde bezetting overdag, ondanks inspanningen.○ Er moet worden geïnvesteerd in kwaliteitsniveau.○ Bij sluiting de vrijgekomen middelen inzetten ten behoeve van de brandweer in de gemeente.
--------------------------------	---

5.2.5 Interview burgemeester

De samenwerking tussen de post Berkenwoude en de (brandweer) beroepsondersteuning van de gemeente verliep niet altijd soepel. Op diverse vlakken was er verschil van inzicht, met name over het vereiste kwaliteitsniveau en de vraag wanneer een post volledig inzetbaar is. De beslissing om de post gedurende werktijd buiten dienst te zetten vanwege niet gegarandeerde bezetting heeft veel emotie los gemaakt. De burgemeester zag geleidelijk een situatie ontstaan waarin de vraag ontstond of het voortbestaan van de brandweerpost van Berkenwoude mogelijk was. Enerzijds vanuit de beschikbaarheid van vrijwilligers, maar

anderzijds vanwege de noodzakelijke investeringen die plaats moesten gaan vinden in combinatie met de investeringen die gedaan waren en onvoldoende opgeleverd hebben (o.a. opleiden van mensen).

Na het verschijnen van het definitieve SAVE-rapport in 2005 klonk de vraag over het voortbestaan van de post nog luider. De post was volgens het rapport van gering belang en de brandfrequentie was beperkt. De burgemeester is met de Commissaris van de Koningin en het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties in overleg gegaan over de vraag wanneer de brandweezorg voldoende is. Op basis van het SAVE-rapport werd namelijk geconstateerd dat de brandweezorg voor de gehele gemeente Bergambacht op orde was, ook als de post Berkenwoude werd gesloten, maar dat in de kern van Berkenwoude de brandweer altijd te laat zou zijn. Iets dat de vrijwilligers van de post ook aangaven. Het hele besluitvormingsproces heeft veel emoties los gemaakt. De burgemeester neemt waar dat de Brandweer steeds verder professionaliseert, een goede ontwikkeling, maar ook een enorme cultuuromslag.

Het bestuur heeft er waarde aan gehecht om de inwoners te informeren over de beslissing de brandweerpost te sluiten en het feit dat daardoor de brandweer later zou komen. Hierop zijn slechts twee reacties gekomen. En dan vooral over de mogelijke gevolgen voor de schadeverhaal op hun brandverzekering.

Het sluiten van de brandweerpost is geen bezuinigingsmaatregel geweest naar mening van de burgemeester. Gelijktijdig met de sluitingsbeslissing is namelijk geïnvesteerd in een gezamenlijke brandweerorganisatie binnen de Krimpenerwaard (waar de gemeente Bergambacht een onderdeel vanuit maakt). De sluiting had vooral te maken met de gegarandeerde beschikbaarheid en het kunnen voldoen aan de (landelijke) standaarden. Overigens is er na de sluiting een uitgebreide rookmeldercampagne geweest, waar de inwoners goed gebruik van gemaakt hebben.

Omdat het kunnen voldoen aan algemene normen een belangrijke reden was om de post te sluiten is nog even doorgesproken over de alternatieven. Zou het bijvoorbeeld mogelijk zijn om brandweerposten met verschillende kwaliteitsniveaus te hebben? Gezien de geringe overschrijding van 2 minuten gaf hij aan dit niet wenselijk te vinden. De systeemveiligheid, overal hetzelfde, weegt dan zwaarder dan het lokale maatwerk. Liever zou hij dan investeren in beroepsondersteuning. De regionale brandweer heeft in de hele sluitingsdiscussie nauwelijks een rol gespeeld, anders dan het aanleveren van het dekkingsplan. De afstand werd als groot ervaren, maar aan de andere kant was de regio ook niet klaar voor het geven van ondersteuning. Terugblikkend op de gehele sluiting heeft de burgemeester geen spijt. Rationeel zijn de juiste keuzes gemaakt, maar hij vindt het wel erg beroerd voor de vrijwilligers die zich jarenlang ingespannen hebben. Kijkend naar het proces van regionalisatie (noot: ten tijde van het interview werd er in de regio Hollands Midden gesproken over het al dan niet gaan regionaliseren van de brandweer) geeft hij aan dat een snelle pijn beter is dan een langzaam en pijnlijk proces. Naast de inhoudelijke discussie rondom de brandweezorg gaat de sluitingsdiscussie ook over het weghalen van een (gemeentelijke) voorziening uit het dorp (terwijl in de grote kern van Bergambacht dit niet gebeurt). En rondom de hele sluitingsdiscussie: hoe rationeel beredeneerbaar ook, de beeldvorming hieromheen is lastig, zeker door de emotie.

Aspecten sluitingsdiscussie volgens burgemeester:	<ul style="list-style-type: none"> ○ Beschikbaarheid vrijwilligers. ○ Niet kunnen (willen) voldoen aan hedendaagse normen. ○ Niet gewaardeerd voelen vrijwilligers. ○ Emotie en wantrouwen. ○ Wat is voldoende brandweezorg? ○ Kwaliteitsverbetering in zijn geheel, maar op lokaal niveau minder. ○ Geen twee sporen brandweer, één kwaliteitsniveau. ○ Sluiten voorziening in dorp.
---	---

Datum interview: 28 februari 2008

5.2.6 Interview voormalig commandant

De hele sluitingsdiscussie rondom de post Berkenwoude is een lastig en gevoelig traject geweest. Door toenemende eisen en professionalisering kwam geleidelijk het voortbestaan van de post ter discussie te staan. Daarbij was er tussen de vrijwilligers en de korpsleiding verschil van inzicht over het kwaliteitsniveau en de (volledige) beschikbaarheid van een standaard tankautospuitsbezetting en de wijze waarop deze behaald diende te worden. De beschikbaarheid van vrijwilligers in de dagsituatie was kritisch, met name doordat er weinig mensen op het dorp werkten. De samenvoeging van de brandweer Berkenwoude en Bergambacht was het samenvoegen van twee verschillende korpsen, met twee verschillende culturen en dit gaf de nodige onderlinge spanningen. Na het verschijnen van het SAVE-rapport en met name het rapport over de post Berkenwoude werd de emotie nog groter. De betrokkenheid van de vrijwilligers was groot en de behoefte om dichtbij het besluitvormingstraject aanwezig te zijn ook. Onderling (en op individueel niveau) waren er ook verschillen van meningen en belevingen (echter niet over de wijze waarop de sluiting plaatsvond) De post stelde een reactie op naar aanleiding van het voorgenomen besluit en er werd een handtekeningenactie gehouden. De handtekeningen werden aan de gemeenteraad overhandigd. Vanuit het dorp waren er veel reacties en de sluiting leefde bij de inwoners. Deels omdat men zich achtergesteld voelde ten opzichte van de grote kern Bergambacht. Toch was het aantal handtekeningen dat opgehaald werd niet extreem groot (noot: onbekend is hoeveel handtekeningen precies). De sluitingsdiscussie speelde rond de verkiezingen en was omkleed met veel emotie. Door het geven van feitelijke informatie (vanuit de korpsleiding van de gemeentelijke brandweer) is geprobeerd een helder beeld te verstrekken. Er heeft geen (brandveiligheids)belevingsonderzoek plaatsgevonden en vanuit de brandweer is alleen op de inhoud geadviseerd. De ondernemingsraad en de vrijwilligers zijn hierbij in beperkte mate betrokken. Achteraf bezien is het de vraag of dit niet anders gekund had, hoewel de emotie en de inhoud soms lastig te scheiden zijn. Als commandant sta je op een lastige manier tussen enerzijds de inhoud en de rol naar het bestuur en anderzijds de emotie en het staan voor je mensen. Het bestuur heeft de hele discussie naar zich toegetrokken en daarmee zijn verantwoordelijkheid genomen. Het besluit om de post te sluiten is unaniem genomen.

In de periode na de sluiting van de post is een aantal keren de brandweer vanuit Bergambacht uitgerukt naar Berkenwoude. Door de inwoners is dit met weinig enthousiasme ontvangen.

<p>Aspecten sluitingsdiscussie volgens commandant:</p>	<ul style="list-style-type: none"> ○ Beschikbaarheid vrijwilligers. ○ Niet kunnen (willen) voldoen aan hedendaagse normen. ○ Emotie en wantrouwen bij vrijwilligers. ○ Sluiten voorziening in dorp en achtergesteld voelen ten op zicht van de grote kern.
--	--

Datum interview: 28 februari 2008

5.2.7 Interview voormalig vrijwilliger

De gevoerde sluitingsdiscussie was voor de post niet leuk. De verhoudingen met de korpsleiding waren reeds gespannen en de wijze waarop het hele besluitvormingstraject plaatsvond bracht veel emotie met zich mee. Met name werd ervaren dat er onvoldoende waardering was voor de vrijwilligers, zowel vanuit het bestuur als vanuit de korpsleiding (hoewel de spagaat voor de commandant wel herkend wordt). Het kwaliteitsniveau werd anders beleefd/gevonden dan dat in het rapport van SAVE werd beschreven. Was het voortbestaan van de post mogelijk geweest als er eerder en meer inspanningen gedaan waren op het vlak van werving, opleiding en oefening? De kwaliteit van de post stond in verhouding tot het verkregen kwaliteitsniveau en de sluiting werd door de post dan ook ervaren als pure bezuiniging. Aan de andere kant werd de geringe meerwaarde van de post (weinig uitrukken) ook wel begrepen. De inwoners van Berkenwoude krijgen nu minder zorg en als inwoner heeft hij weinig gemerkt van de brandveiligheidsvoorlichting ter compensatie van de sluiting.

<p>Aspecten sluitingsdiscussie volgens vrijwilliger:</p>	<ul style="list-style-type: none"> ○ Emotie en wantrouwen bij vrijwilligers. ○ Had goed management de post kunnen redden? ○ Sluiten voorziening in dorp en achtergesteld voelen ten opzichte van de grote kern.
--	--

Datum interview: 10 maart 2008

5.2.8 Raadsbehandeling en keuze

Behandeling in raadcommissie

Tijdens de raadcommissie die het opheffingsvoorstel behandelt wordt er door een van de vrijwilligers vanuit de brandweerpost Berkenwoude ingesproken. Hij geeft aan dat de OR niet op de juiste wijze in het traject betrokken is, dat de kwaliteit van de post relatief simpel te behalen is, het voorstel niet objectief tot stand is gekomen en dat de ontstane situatie niet alleen voortkomt vanuit de post zelf, maar ook vanuit de korpsleiding en het College van B&W. De bezetting van de post heeft veel moeite met het totale proces en verzoekt de raadcommissie om een second opinion te laten uitvoeren naar het voorstel. Vanuit de commissie worden aan de spreker een aantal kritische vragen gesteld. De behandeling in de commissie over de vorming van de K5-brandweerorganisatie gaat vooral over het proces en de vraag of de kwaliteit behaald kan worden.

Met betrekking tot de sluiting van de post Berkenwoude wordt vooral ingegaan op de kosten voor de post en de vraag of voldaan wordt aan het kwaliteitsniveau. De raadcommissie gaat tevens in op de vraag hoe het kan dat nu geconcludeerd wordt dat de post niet voldoet en waarom dit niet eerder de gemeenteraad bereikt heeft. De informatie die door de bezetting van de post verstrekt wordt, komt niet overeen met de informatie vanuit de ambtelijke organisatie en dit roept diverse vragen op. De bezetting van de post Berkenwoude geeft aan dat de leefbaarheid van Berkenwoude achteruit zal gaan door de sluiting van de post. Het college geeft aan dat de leefbaarheid een kernpunt is van het college, maar dat de sluiting een heel andere orde is en hiervan los staat. Overigens wordt er nadrukkelijk ingegaan op de verhoudingen tussen het korps Berkenwoude en de korpsleiding. En dan met name op de (schijnbaar) onoverbrugbare culturele verschillen. Voor de vrijwilligers waar (eventueel) afscheid van genomen zal worden komt een sociaal plan. De burgemeester concludeert na behandeling dat het voorstel ter behandeling naar de raad kan.

Aspecten volgens raadcommissie:	<ul style="list-style-type: none">○ Kosten.○ Voldoen aan kwaliteit en sturing hierop door College, raad en ambtelijke organisatie.○ Proces tot komen van het voorstel.○ De relatie tussen bezetting en korpsleiding.○ Leefbaarheid staat los van brandweerpost in de kern.
---------------------------------	--

Behandeling in de gemeenteraad

Door een vrijwilliger van de post wordt ingesproken tijdens de raadsvergadering. Hij gaat in op twee aspecten; het altijd te laat komen van de brandweer bij brand in de kern Berkenwoude (overschrijding zorgnorm op die locatie) en op de vraag of de inwoners van Berkenwoude door de vorming van de K5-brandweerorganisatie en de opheffing van de post, niet juist meer gaan betalen voor minder zorg. Tevens stelt hij benieuwd te zijn naar de reactie van de burger (als de post gesloten wordt) tijdens de aanstaande gemeenteraadsverkiezingen.

In het kader van deze scriptie is de vorming van de K5-brandweer tijdens de behandeling door de raad weinig relevant. De raad stelt een aantal kritische vragen, waaronder onderstaande:

- Kan de gemeente door verzekeraars aansprakelijk worden gesteld?
- Zijn de langere rijtijden acceptabel, welke zekerheid wordt hierbij geboden en kan deze garantie juridisch overeind blijven?
- Stel dat onze buurgemeenten besluiten tot sluiting van kazernes, hoe denken wij e.e.a. op te vangen?
- Is het qua personele bezetting mogelijk de post in stand te houden?

Tevens wordt uitgebreid waardering uitgesproken voor de inzet van de vrijwilligers, worden er kritische vragen gesteld over het proces en geeft de raad aan het een lastige (en emotionele) keuze te vinden. De burgemeester geeft antwoord op bijna alle vragen. Hij gaat niet in op de juridische aspecten en de mogelijke aansprakelijkheidstellingen door verzekeraars. Tevens geeft hij aan dat de bewoners (nog meer) bewust gemaakt moeten worden van de gevaren en dan men preventief veel in de hand heeft. Mogelijk dat hier een gerichte actie wordt gestart in samenwerking met de brandweerleiding. Na schorsing van de vergadering wordt het voorstel door de raad aangenomen en zal de post gesloten worden. Daarbij geven alle partijen aan het een lastige beslissing te vinden. De kosten wegen niet op tegen de geleverde meerwaarde door de post en de latere komst van de brandweer wordt geaccepteerd. Veel waardering voor de vrijwilligers wordt er nogmaals uitgesproken.

Aspecten volgens insprekers raadsvergadering:	<ul style="list-style-type: none"> ○ Opkomsttijden onverantwoord. ○ Kosten voor brandweezorg. ○ Gemeenteraadverkiezingen.
---	--

Aspecten volgens raadsleden/partijen:	<ul style="list-style-type: none"> ○ Opkomsttijden. ○ Juridische aansprakelijkheid (bij te laat komen door de brandweer). ○ Wat als buurgemeente posten sluiten? ○ Kosten.
---------------------------------------	--

5.3 Aarlanderveen

5.3.1 Algemeen

Het dorp Aarlanderveen bestaat zeker al sinds de 14 eeuw en is tot 1918 een zelfstandige gemeente geweest en ligt in de provincie Zuid-Holland. Momenteel maakt het onderdeel uit van de gemeente Alphen aan den Rijn. Een middelgrote gemeente met ruim 72.000 inwoners. Het dorp Aarlanderveen ligt in het groene hart en heeft ongeveer 1200 inwoners. Het dorp bestaat voornamelijk uit lintbebouwing en kent een rijk verenigingsleven. Er staan relatief veel rijksmonumenten en vooral de molenviergang (vier nog in werking zijnde molens) is een bijzonderheid. De afgelopen decennia is het dorp van autonoom dorp stapje voor stapje aan het veranderen naar een typisch woondorp. Veel bedrijvigheid en detailhandel hebben de afgelopen jaren het dorp verlaten en het voorzieningenniveau is gedaald. Kenmerken voor Aarlanderveen is een sterke belangenvereniging en de grote invloed die er vanuit de gemeenschap is op de politiek van de gemeente Alphen aan den Rijn. Zo houdt de gemeente bijvoorbeeld spreekuur in de lokale kroeg en werd tot een aantal jaren terug de lokale supermarkt gesubsidieerd.

5.3.2 Beknopte geschiedenis van brandweer Aarlanderveen

De geschiedenis van de brandweer Aarlanderveen voert ver terug. In de archieven heb ik niet terug kunnen vinden wanneer en met welke redenen de brandweer van Aarlanderveen is opgericht. Maar feit is dat de brandweer in ieder geval vóór 1832 bestond en onderdeel uitmaakte van de gemeente Aarlanderveen. De brandweer van Aarlanderveen is na de samenvoeging met de gemeente Alphen aan den Rijn, onderdeel gaan uitmaken van de brandweer Alphen aan den Rijn. Aanvankelijk bestond het materieel van de brandweer uit handspuiten en geleidelijk werden deze vervangen door motorspuiten. De toenemende modernisering en kwaliteitsverbetering betekende ook voor de brandweer stapje voor stapje beter materieel, meer opleiding en een betere huisvesting. Voor zover terug te vinden is er nooit discussie geweest over het voortbestaan van de brandweer Aarlanderveen, maar al in 1832 werd er gesproken om niet te bezuinigen op de brandweer. De bezetting werd van oudsher gevormd door de inwoners van het dorp die daar ook werkten. Hoewel niet geheel duidelijk is geworden op welke wijze, is vooral de firma C. van 't Riet betrokken bij het bestaan van de brandweer. De in 1913 aangeschafte brandspuit was namelijk eigendom van deze firma en enige jaren is de heer C. van 't Riet ook de (post)commandant geweest. De brandspuit leverde namelijk een fikse besparing op de verzekeringspremie van de brandverzekering. Er lijkt een soort van publiekprivate samenwerking te hebben bestaan. Grappig detail is overigens dat de huidige postcommandant, de heer P. Verburg (zie titel van deze scriptie) de huidige directeur van dit bedrijf is en getrouwd is met de dochter van C. van 't Riet. Tijdens de Tweede Wereldoorlog heeft de brandweer Aarlanderveen redelijk normaal kunnen functioneren, al moest de brandstof voor de motorspuit verstopt worden voor de bezetter. Na de oorlog gaat de modernisering door; In 1964 wordt er een klein bestelbusje aangeschaft waarmee de motorspuit voortgetrokken kon worden en met stappen in 1974 en 1992 wordt er in 2009 een volwaardige tankautospuit aangeschaft. Bestond de brandweer eerst alleen uit mannen, vanaf 2007 maken ook vrouwen deel uit van de post. De sfeer en de betrokkenheid van de vrijwilligers en hun partners is groot.

Opvallend in een gesprek met één van de partners was, dat deze zich verbaasde over het feit dat de partners vroeger (voor de tachtiger jaren) bij getroffen van brand vaak gingen helpen (o.a. schoonmaken), maar dat dit tegenwoordig niet meer gedaan wordt. Wel helpen de bewoners elkaar nog, maar dan minder vanuit de brandweer.

5.3.3 De sluitingsdiscussie onder de loep

2004: Post Aarlanderveen kan overdag geen volledige bezetting garanderen

Zoals veel vrijwillige posten kampt ook Aarlanderveen met het probleem van beschikbaarheid van vrijwilligers overdag. Er kan wel altijd uitgerukt worden, maar niet altijd met een complete bezetting. Personeel komt er wel achteraan, zodat er voldoende mensen beschikbaar zijn in combinatie met de uitrukkende beroeps uit Alphen aan den Rijn.

Mei 2004: Concept 'Regionaal repressief dekkingsplan Regionale Brandweer Hollands Midden'

Het concept rapport geeft aan dat de meerwaarde van de post Aarlanderveen gering is en dat, als de post niet zo bestaat, oprichting niet geadviseerd zou worden. Overigens stond in een eerdere conceptversie vermeld dat werd aangeraden om de post te sluiten. De rapportage gaat specifiek over de basisbrandweezorg en dan alleen de eerste tankautospui.

Voor 29 juni 2004: Sluiting van de post Aarlanderveen wordt een serieuze optie

De gemeente Alphen aan den Rijn moet grootschalig gaan bezuinigen. Het college van B&W wil de gemeenteraad de keuze geven uit diverse voorstellen ter bezuiniging en zal meer voorstellen indienen dan dat er bezuinigingen noodzakelijk zijn. De burgemeester informeert de commandant dat, op basis van het concept SAVE-rapport, één van de bezuinigingsvoorstellen zal worden het sluiten van de brandweerpost van Aarlanderveen.

29 juni 2004: Informeren postcommandant

De commandant Brandweer en de unitleider uitrukdiensdienst informeren de postcommandant dat het college van B&W de raad gaan voorstellen te bezuinigen op de brandweerpost van Aarlanderveen.

Na 29 juni 2004: Bezetting van de post Aarlanderveen onderneemt actie

De bezetting van de post Aarlanderveen kan zich (begrijpelijk) niet vinden in het voorstel vanuit het college en onderneemt acties om de sluiting te voorkomen. Naast het informeren van raadsleden wordt de Belangenvereniging Aarlanderveen in stelling gebracht. Vanuit de brandweerpost wordt, met behulp van een reclamebureau, een grootschalige actie op touw gezet. Nagenoeg op iedere woning of bedrijf hangt een poster voor het raam met de tekst: 'Dit pand is brandgevaarlijk. Brandweer uit Alphen? Dat gaat te ver!'. Daarnaast wordt er overal een emmer opgehangen met daarop de tekst: "Wordt dit de enige brandweer van Aarlanderveen?". Op het kruispunt in het dorp wordt verder een groot spandoek gehangen.

Acties door Belangenvereniging Aarlanderveen

De Belangenvereniging start via haar krant een handtekeningenactie en stuurt naar alle raadsleden een brief waarin ze aangeven tegen de sluiting te zijn. De belangrijkste overweging hiervoor is de langere opkomsttijden door andere posten en de relatief beperkte bezuiniging (veiligheid mag geld kosten). De handtekeningenactie levert 730 handtekeningen op. Een hoge score, aangezien Aarlanderveen op dat moment 847

stemgerechtigden kent. Op een groot aantal formulieren hebben de inwoners ook een persoonlijke noot geschreven. Deze gaan vooral over het feit dat de brandweer in Aarlanderveen sneller ter plaatse kan zijn en dat men zich onveilig voelt als de brandweer van Aarlanderveen verdwijnt. Overigens voert de belangenvereniging niet alleen actie voor het behoud van de brandweer. Ze voeren ook actie voor het behoud van de bibliotheekvoorziening en maken zich sterk voor alle belangen van het dorp. Met betrekking tot het verzet tegen de sluiting van de post worden de volgende argumenten gebruikt: Veel monumentale panden en veel gebouwen met een rieten kap, verwachte toename verzekeringspremie, brandweer komt te laat.

Aspecten sluitingsdiscussie volgens ondertekenaars handtekeningenactie:	<ul style="list-style-type: none"> ○ Brandweer komt niet op tijd. ○ Veiligheid komt in het geding bij opheffing.
---	--

13 juli 2004: Burgemeester, plaatsvervangend commandant en unitleider uitrukdienst bezoeken de post Aarlanderveen

Het voorgenomen besluit wordt aan de volledige post toegelicht. De bijeenkomst vindt plaats in een goede sfeer, ondanks dat er veel emotie is.

12 augustus 2004: Bijeenkomst voor fractievoorzitters van de politieke partijen

De Belangenvereniging Aarlanderveen organiseert, in samenwerking met de bezetting van de post Aarlanderveen, een voorlichtingsavond voor alle fractievoorzitters. Van de 10 politieke partijen, sturen er 8 een afvaardiging, ondanks de vakantieperiode.

21 augustus 2004: Interview in de krant Rijn en Gouwe

In dit artikel spreekt de post uit waarom sluiting niet goed is. Het artikel is behoorlijk fel naar de korpsleiding toe en verhit de gemoederen. De interviewer heeft niet goed verwoord hetgeen gezegd is vanuit de post en heeft veel zaken scherp aangezet.

26 augustus 2004: Raadsvergadering van de gemeenteraad van Alphen aan den Rijn

Tijdens deze vergadering was het voornaamste onderwerp de totstandkoming van de kadernota voor 2007. Het college van B&W doet voor € 2,9 miljoen aan voorstellen ter bezuiniging aan de Raad. Daarnaast worden er een aantal investeringsvoorstellen gedaan. Het voorstel aan bezuinigingen is vele malen hoger dan de noodzakelijke bedrag. Het college wil hiermee de raad in de gelegenheid stellen om beleidskeuzes te maken. Tijdens deze lange raadsvergadering wordt, tegen het voorstel van het College in, besloten de brandweerpost van Aarlanderveen niet te sluiten. Tevens wordt besloten de formatie van de brandweer uit te breiden met 0,5 fte voor de oefencoördinatie. Met deze beslissing wordt overigens impliciet ingestemd om de komende jaren te investeren in de post van Aarlanderveen. De belangrijkste overweging voor de raad is het voorkomen van het gevoel van onveiligheid dat zal ontstaan bij de inwoners van Aarlanderveen als de post gesloten wordt. Overigens zal de brandweer mogen uitbreiden met een halve functieplaats ten behoeve van de oefencoördinatie en zal er voor ongeveer € 25.000,00 bezuinigd moeten worden op de receptiefunctie bij de brandweer en zal de vervangingstermijn van een deel van het materieel opgehoogd worden.

27 augustus 2004: Extra nieuwsbrief van de brandweer Alphen aan den Rijn en besluit post in stand te houden

In deze nieuwsbrief worden de beslissingen van de gemeenteraad toegelicht. Daarnaast schrijft de post van Aarlanderveen een artikel waarin ze aangeven dat het nooit de bedoeling is geweest om iemand in diskrediet te brengen en dat ze trots zijn op het feit dat ze onderdeel uit mogen blijven maken van het Alphense korps.

5.3.4 Inhoudelijk advies brandweer

De grote bezuinigingstaak waar de gemeenteraad voor stond in combinatie met het moment waarop het (concept) SAVE-rapport verscheen gaven de burgemeester geen andere mogelijkheid, dan als één van de mogelijke bezuinigingen de sluiting van de brandweerkazerne van Aarlanderveen voor te stellen.

Vanuit de brandweer heeft de inhoudelijke advisering hierop zich dan ook vooral ingezoomd op de kosten en de mogelijke gevolgen voor de opkomsttijden. Er is beperkt gekeken naar de brandveiligheid in het algemeen, maar wel is aangegeven dat het opheffen, ondanks dat dit volgens het SAVE-rapport verantwoord kan, betekent dat de burgers van Aarlanderveen minder brandweezorg krijgen. In onderstaand overzicht staan de voornaamste aspecten die een rol hebben gespeeld in de advisering van de brandweer aan het bestuur.

Aspecten volgens advisering brandweer:	<ul style="list-style-type: none">○ Geringe meerwaarde van de post op basis van risico en opkomsttijden (SAVE-rapport).○ Kosten brandweerpost.○ Sluiting verantwoord, maar betekent minder brandweezorg dan huidige niveau.
--	---

5.3.5 Interview burgemeester

De heer Schoof is tussen februari 1997 en november 2008 de burgemeester geweest van de gemeente Alphen aan den Rijn. Tijdens dit interview was het nog niet bekend dat hij gebruik zou gaan maken van zijn FPU-regeling. De heer Schoof is ruim 25 jaar in het ambt geweest en onder andere burgemeester geweest van Heiloo en Akersloot. Zijn burgemeesterschap in deze laatste plaats is tijdens het interview nog even aan de orde geweest omdat hij vanuit deze functie betrokken is geweest bij de instandhouding van de dorpshulpverleners in De Wouden.

De sluitingsdiscussie in Aarlanderveen kwam vrij onverwachts. Wat niet wil zeggen dat deze discussie niet goed onderbouwd was. De heer Schoof kon zich vinden in het voorgestelde bezuinigingsvoorstel van € 50.000,00.

De sluitingsdiscussie ging niet alleen over brandveiligheid, maar ook over het sluiten van één van de laatste (gemeentelijke) voorzieningen in het dorp. In de voorgaande jaren zijn bijna alle voorzieningen uit het dorp verdwenen en zelfs een lokale supermarkt, die financieel ondersteund werd door de gemeente, had recent zijn deuren gesloten. Op basis van het

SAVE-rapport kon worden aangetoond dat op gemeenteniveau (van de gehele gemeente Alphen aan den Rijn) voldaan werd aan de zorgnormen. Ondanks dat de opkomsttijden in Aarlanderveen (onderdeel van de gemeente Alphen aan den Rijn) nagenoeg overal werden overschreden. De inwoners van Aarlanderveen voelden zich erg betrokken bij hun brandweer en hadden veel vertrouwen in hun vrijwilligers. Het overdragen van de eerstelijns brandweezorg aan de brandweer van Nieuwkoop (buurgemeente) of aan de centrum post van Alphen aan den Rijn (met een 24 uursbezetting) voelde minder vertrouwd. De belangenvereniging van Aarlanderveen heeft zich sterk gemaakt voor hun brandweer. De basisbrandweezorg in Nederland is (nagenoeg) overal gelijk. Een standaard tankautospuiter doet de eerste inzet, aangevuld met meer materieel. Wat de heer Schoof betreft is het ondenkbaar dat er voor een dorp als Aarlanderveen voor de eerste uitruk een brandweerpost zou zijn van een lager niveau. Een brandweer met meerdere snelheden (hogere kwaliteit in de grote dorpen en steden versus een mindere kwaliteit in kleine dorpen en buurtschappen) zou wat hem betreft niet denkbaar zijn. Zijn overwegingen hiervoor zijn duidelijk. Inwoners van Nederland nemen geen genoegen met 'versterkte burenhulp' en eisen een hoog niveau van (overheids)hulpverlening. Dit komt doordat, in tegenstelling tot bijvoorbeeld Frankrijk, de afstand tussen dorp en stad veel minder groot is. De Nederlander woont in een omgeving waarin sociale netwerken, wonen en werken nauw met elkaar verbonden zijn. Veel inwoners wonen in een klein dorp of buurtschap, maar werken in de grotere dorpen en steden. Ze hebben overal dezelfde verwachtingen, dus ook qua brandweezorg (zowel in kwaliteit als professionaliteit).

De heer Schoof legt de relatie met de thuiszorg en de verwachtingen die gebruikers hiervan hebben: Men wil een persoon die ze op alle vlakken helpt en waarbij ze met de medewerker een (vertrouwens)band kunnen opbouwen. Daarbij willen ze contact met één persoon in plaats van één persoon die schoonmaakt en één persoon die zorg geeft. De heer Schoof is van mening dat de brandveiligheidsbeleving in kleine dorpen en buurtschappen niet of nauwelijks een rol speelt in de normale dagelijkse gang van zaken. De brandweer geniet vertrouwen en de kwaliteit staat niet ter discussie. Dit in tegenstelling tot het functioneren en de opkomsttijden van de politie en de ambulancediensten.

Overigens lijkt het dan opmerkelijk dat de heer Schoof in zijn rol als burgervader van Akersloot heeft ingestemd met de instandhouding van de dorps-hulpverleners. Maar niets is minder waar. De Wouden liggen compleet afgelegen en daar wordt en kan (tegen redelijke kosten) niet voldaan worden aan de zorgnormen. De inwoners weten dit en ter voorbereiding op de komst van de normale overheidshulpdiensten helpen 'buren' elkaar, in georganiseerd verband. Deze hulp bestaat naast levensreddende handelingen uit het opbouwen van de waterwinning voor de brandweer. Daadwerkelijke brandbestrijding wordt alleen door de 'normale' en geoefende brandweer gedaan.

Tijdens de hele sluitingsdiscussie is het eigenlijk over een bezuinigingsmogelijkheid gegaan. Een inhoudelijke afweging tussen het niveau (en snelheid) van de repressieve brandweezorg is niet afgewogen tegenover het niveau van brandveiligheidsvoorzieningen of extra inspanningen op het gebied van community safety. Hoewel de discussie onder hoge tijdsdruk heeft gespeeld zouden dit afwegingen voor de toekomst kunnen zijn. De heer Schoof vraagt zich af of de post was blijven voortbestaan als het sluitingstraject geleidelijker en meer onderbouwd (door bijvoorbeeld extra preventieve voorzieningen te nemen) was

gegaan. Overigens geeft hij heel duidelijk aan het voortbestaan van de post Aarlanderveen de komende jaren niet ter discussie te stellen, omdat hier politiek gezien geen enkel draagvlak voor is. Ter afsluiting van de raadsvergadering heeft hij wel heel duidelijk aangegeven dat de keuze om de post te laten voortbestaan ook betekent dat voldaan moet (blijven) worden aan alle eisen (ook als dit investeren betekent)

Met betrekking tot de rol van de regionale brandweer geeft hij aan dat deze als kil en afstandelijk wordt ervaren. En met betrekking tot het regionaliseren heeft hij een duidelijke mening. Dit proces is goed, maar niet zoals dit bij de politie gedaan is. Deze wordt centraal betaald en over de lokale producten (lees maatwerk) moet min of meer onderhandeld worden. De heer Schoof is voorstander om de brandweer direct te blijven betalen vanuit de gemeenten om hiermee een directere invloed te blijven behouden op de kwaliteit en de te leveren producten. Hierdoor blijft de nieuwe (regionale) brandweer zich meer realiseren voor wie ze de taken uitvoeren.

<p>Aspecten sluitingsdiscussie volgens burgemeester:</p>	<ul style="list-style-type: none"> ○ Opheffen laatste voorziening in het dorp. ○ Vertrouwen in door bewoners in hun eigen vrijwilligers en minder vertrouwen naar de grote stad en de buurgemeenten. ○ Pure bezuiniging, kan niet anders dan dit voorstellen.
--	--

Datum interview: 8 februari 2008

5.3.6 Interview postcommandant (bevelvoerder) brandweer Aarlanderveen

(In Alphen aan den Rijn heet deze functie bevelvoerder, maar de term postcommandant wordt hier gebruikt omdat deze benaming in het land meer gebruikelijk is.)

De postcommandant bevond zich in een lastige positie. Als inwoner van het dorp Aarlanderveen maakte hij zich oprecht zorgen over de (in zijn ogen) noodzakelijke aanwezigheid van een brandweerpost in Aarlanderveen, is hij een gemotiveerde brandweerman en wil hij opkomen voor de belangen van zijn mensen. Daarnaast maakt hij als vrijwilliger en postcommandant onderdeel uit van de ambtelijke organisatie. Deze rollen zijn soms lastig te combineren en hebben hem in een spagaat gebracht (waarover later meer)

De postcommandant kon zich niet vinden in de conclusies van het SAVE-rapport en is van mening dat de conclusies niet juist zijn. De post heeft geen geringe meerwaarde, immers bij afwezigheid van de post, zou de brandweer altijd de zorgnorm overschrijden in Aarlanderveen. Daarnaast maakte hij zich zorgen over de beschikbaarheid van vrijwilligers in de buurgemeente, waardoor het overdragen van de brandweezorg aan deze post niet altijd de beste brandweezorg zou leveren. De bezetting van de post Aarlanderveen was overdag niet gegarandeerd, maar de dreigende sluiting zou nieuwe vrijwilligers niet stimuleren om een intensieve opleiding te gaan volgen. Daarnaast betwijfelde de postcommandant of de voorgestelde bezuiniging die geboekt kon worden bij sluiting wel reëel was.

De postcommandant ziet met lede ogen aan dat de brandweer aan steeds meer regels en kwaliteitsnormen moet voldoen. Voor vrijwilligers wordt het bijna onwerkbaar. Of zoals de titel van deze scriptie al zegt: "Laat ons een boerenbrandweer zijn". Overigens is hij in tegenstelling hiervan erg enthousiast over de inhoudelijke verbetering van de brandweer (zoals realistisch oefenen en de uitbreiding een paar jaar eerder van het voertuig met redgereedschap).

Het voorstel tot sluiting van de post kwam voor de bezetting erg onverwacht. Het SAVE-rapport was nog in concept en op basis daarvan deed het college al vrij snel het voorstel tot sluiting van de post. Voor de bezetting was dit voorstel onbegrijpelijk, ondanks dat het één van de velen voorstellen was en dat de gemeenteraad nog een echte keuze moest maken. De hele sluitingsdiscussie zette de relatie tussen de post en de korpsleiding onder druk. Er was onbegrip over het feit dat de korpsleiding niet lijnrecht het voortbestaan van de post heeft verdedigd.

De postcommandant heeft tijdens de sluitingsdiscussie actief de media opgezocht en daarin uitspraken gedaan over de korpsleiding. Na het besluit door de raad om de post niet te sluiten heeft er een goed gesprek tussen de post en de korpsleiding plaats gevonden. Al snel waren de verhoudingen weer normaal en kon gezamenlijk aan hetzelfde doel gewerkt worden: een kwalitatief goede brandweer. Overigens heeft de hele discussie wel veel wantrouwen richting het regionaliseringproces van de brandweer opgeleverd. De regionale brandweer werd als erg afstandelijk en niet betrokken bij de vrijwilligers ervaren.

Noot: Anno 2009 weten we inmiddels dat de raad heeft ingestemd met de aanschaf van een nieuw blusvoertuig, de bouw van een nieuwe brandweerkazerne en is de personele sterkte volledig op orde zodat men 24 uur per dag (gegarandeerd) inzetbaar is.

Aspecten sluitingsdiscussie volgens postcommandant:	<ul style="list-style-type: none">○ Bezuiniging.○ Verkeerde toepassing zorgnormen.
---	---

Datum interview: 1 april 2008

5.3.7 Raadsbehandeling en keuze

Het college voorzag in 2004 voor de komende jaren diverse financiële problemen en een daling van de inkomsten. Om het begrotingstekort op te vullen en om eventuele tegenvallers op te kunnen vangen, stelt het college in de kadernota van 2005 voor € 5,4 miljoen aan bezuinigingen en opbrengstverhogende maatregelen voor. Hiermee willen ze in eerste instantie het meerjarig financieel perspectief structureel sluitend maken en daarnaast voor een bedrag van € 2,9 miljoen aan financiële ruimte scheppen. In totaal is er een bedrag van ongeveer € 4,4 miljoen noodzakelijk, maar het college wil, in het kader van de dualisering, de raad in de gelegenheid stellen prioriteiten aan te geven.

De voorstellen lopen uiteen en raken zowel de ambtelijke organisatie als maatschappelijke doelstellingen. Het college heeft in juni 2004 met elkaar het pakket aan voorstellen opgesteld en daarbij een aantal uitgangspunten opgesteld. Een aantal belangrijke: de kern van het collegeprogramma blijft onaangetast, de sociaal zwakkeren worden ontzien, van de

burger wordt een grotere en evenredigere eigen bijdrage cq. verantwoordelijkheid verwacht en er mogen in de ambtelijke organisatie geen gedwongen ontslagen plaatsvinden.

Onder de voorstellen bevonden zich onder andere de sluiting van de Centrale Kunstuitleen, een forse bezuiniging op de bibliotheek, bezuinigingen op allerlei maatschappelijke voorzieningen en inkrimping van de ambtelijke organisatie. Met betrekking tot de brandweer zijn er een aantal voorstellen ingebracht door het college, te weten: de uitbreiding van de functie van oefencoördinator (à € 20.000,00), de opheffing van de receptiefunctie in de brandweerkazerne (à € 25.000,00), het verlengen van de afschrijftermijn van materieel (à € 10.000,00) en de sluiting van de brandweerpost van Aarlanderveen (à € 45.000,00).

Op 26 augustus 2004 behandelt de raad de Kadernota 2005 en wordt er een amendement ingediend. Eén van de onderdelen hiervan is het schrappen van de bezuiniging op de brandweerpost van Aarlanderveen. Na een raadszitting van ruim 6 uur, wordt het amendement aangenomen en is de sluiting van de brandweerpost door de gemeenteraad tegengehouden.

Tijdens deze raadsvergadering hebben zowel de Belangenvereniging Aarlanderveen als een (oudere) inwoner ingesproken. Het betoog van de belangenvereniging ging in op een aantal aspecten: allereerst zou het onacceptabel zijn om voor nog geen € 50.000,00 te bezuinigen en daarmee een onverantwoord en levensbedreigend groot veiligheidsrisico te nemen. De opkomsttijden van de brandweer uit de kern van Alphen aan den Rijn zou te lang duren. Daarnaast werd de omvang van de te behalen bezuiniging ter discussie gesteld (wat gebaseerd is op gegevens die vanuit de brandweerpost zelf zijn aangedragen). Daarnaast worden de al eerder genoemde 730 handtekeningen overhandigd. De inwoner gaat vooral in op de langere opkomsttijd van de brandweer uit Alphen aan den Rijn en verwijst daarbij naar een brand in een hooiberg van 16 jaar eerder, waar de brandweer van Aarlanderveen eerder ter plaatse was.

Aspecten volgens insprekers raadsvergadering:	<ul style="list-style-type: none">○ Langere opkomsttijden.○ Sluiting levert levensbedreigende situatie op.○ Bezuinigingen zijn overschat.○ Vertrouwen in hun brandweer.
---	--

Het opgestelde amendement is niet alleen door de oppositiepartijen opgesteld. Ook de coalitiepartijen hebben hieraan bijgedragen (en deels zelfs het initiatief toe genomen).

<p>Aspecten volgens raadsleden/partijen:</p>	<ul style="list-style-type: none"> ○ Opheffing van de post geeft burgers een onwenselijk gevoel van onveiligheid (diverse fracties, waaronder coalitiepartijen). ○ Veiligheid is één van de laatste zaken waarop bezuinigd kan worden (CDA). ○ Kans op slachtoffers wordt sterk vergroot (diverse partijen). ○ Buurgemeente weet niet dat ze brandweezorg deels moeten overnemen. ○ De voorgestelde bezuiniging klopt inhoudelijk niet en is slecht onderbouw (Alphen1, SP). ○ Het college heeft geen deskundig advies ingewonnen . ○ Voorstel is achter een bureau bedacht, zonder alle rapporten af te wachten. ○ Verschil tussen conclusie SAVE-rapport en beleving burger.
--	--

Toelichting:

SAVE-rapport komt van regionale brandweer en is getoetst en akkoord bevonden door lokale korpsleiding.

Na de uitgebreide raadsbehandeling constateert de burgemeester dat er geen draagvlak is voor de sluiting van de post. Gezien de stemming die gecreëerd is dat er onzorgvuldig gehandeld zou zijn door het college licht hij de hele totstandkoming van het voorstel toe aan de Raad. Naast de beschrijving van de hele procedure en de gesprekken met de post, gaat hij in op de vraag waarom het voorstel gedaan is. Het college was van mening dat de conclusie 'van gering belang' betekent dat de raad hierover een besluit moet nemen. Met het oog op alle pijnlijke bezuinigingsvoorstellen, zou het niet benoemen van dit bezuinigingsvoorstel verwijtbaar zijn.

Hoewel bij alle partijen blijdschap overheerst dat de brandweerpost blijft bestaan, wordt toch vrij uitgebreid ingegaan op de verhoudingen tussen de korpsleiding en de brandweerpost. De burgemeester geeft de raad heel duidelijk aan dat de korpsleiding correct en fatsoenlijk heeft gehandeld en dat de door hun verstrekte informatie de enige informatie is, op basis waarvan de raad kan en moet beslissen. Vanzelfsprekend is enige aandacht voor de relatie na afloop van dit traject noodzakelijk.

5.4 Lopikerkapel en Polsbroek

5.4.1 Algemeen

Polsbroek en Lopikerkapel zijn beide dorpjes in de gemeente Lopik. Deze in Provincie Utrecht gelegen gemeente is in 1989 door gemeentelijke herindeling gegroeid en bestaat uit: Polsbroek, Benschop, Cabauw, Jaarsveld, Lopik, Lopikerkapel, Polsbroekerdam, Uitweg, Willige Langerak en Lopik. De beide dorpen kennen voornamelijk lintbebouwing, liggen in de polder Lopikerwaard en hebben een lange geschiedenis. De polder was oorspronkelijk een moerasgebied. Vanaf de elfde eeuw werd een start gemaakt met de ontginning van het gebied. Hiervoor werden weteringen en sloten gegraven. De ontginning geschiedde middels een zogenaamde cope-verkaveling. De polder vandaag de dag bestaat grotendeels uit grote open weidegebieden, geriefbosjes en houtwallen en herbergt veel agrarische bedrijven.

Polsbroek

Polsbroek is in 1857 ontstaan door de samenvoeging van Noord-Polsbroek en Zuid-Polsbroek. Polsbroek heeft nu iets meer dan 1200 inwoners en tot aan de samenvoeging een oppervlakte van 1.127 hectare. De dorpskern bestaat uit het dorps huis, het voormalige gemeentehuis en de kerk. Op het dorps huis is het voormalige gemeentewapen van Polsbroek nog te zien. De weg en het pleintje zijn bedekt met witte kiezelstenen.

Lopikerkapel

Het dorp kent ongeveer 500 inwoners en wordt gekarakteriseerd door lintbebouwing: de huizen en boerderijen staan als een lint gebouwd langs de wetering (de Enghe IJssel), welke een uitloop is van resp. de Kromme IJssel en de IJssel. Het is nog steeds echt een dorp, waar (bijna) iedereen elkaar kent en bijnamen soms meer bekend zijn dan de werkelijke naam van een persoon. De saamhorigheid is groot: mocht er iets aan het handje zijn, dan staat het halve dorp voor je klaar! Het is ook een agrarisch dorp; in de zomer komt het bijvoorbeeld geregeld voor dat je moet stoppen voor overstekende koeien. Ook in Lopikerkapel zijn veel bedrijven (al dan niet gedwongen) gestopt onder invloed van schaalvergroting. De inwoners van Lopikerkapel zijn bovengemiddeld tevreden met hun woonomgeving (Dimensus Beleidsonderzoek 2002).

5.4.2 Beknopte geschiedenis van brandweer Lopikerkapel/Polsbroek

Polsboek

Evenals de brandweer van Lopikerkapel heeft de brandweer van Polsbroek niet lang bestaan (voor brandweerbegrippen). In 1951 besluit de toenmalige burgemeester dat de bestaande plichtsbrandweer niet afdoende bescherming biedt bij brand. De plichtsbrandweer – voorzien van handspruit en matig geoefend – was veelal niet staat de branden in hooibergen (ontstaan door broei) te blussen en uitbreiding te voorkomen. De burgemeester heeft daarom enkele invloedrijke mensen bij elkaar gezocht en daardoor ontstond enerzijds de gemeentelijke brandweer Polsbroek en anderzijds de brandweervereniging. De eerste leverde de middelen en de huisvesting, de tweede bracht de vrijwilligers bij elkaar (en bond ze aan elkaar). In eerste instantie bleef men gebruik maken van het materieel van de plichtsbrandweer, maar in 1951 kreeg men de beschikking over een motorspuitaanhangertje. Rond 1960 kwam er een Dodge autospruit met voorbouw pomp en open cabine, later gevolgd door een Thames Trader, een Fiat tankautospruit en tenslotte een MAN tankautospruit die ze

acht jaar hebben kunnen gebruiken. Het personeel werd beter opgeleid en geleidelijk groeide het kwaliteitsniveau van het korps. De brandweer van Polsbroek was – net als in Lopikerkapel – een gemotiveerde groep die nauwelijks een vergoeding kreeg voor hun werkzaamheden. Hoewel het aantal uitrukken niet erg groot was, oefende de ploeg enthousiast (wekelijks) en was het opleidingsniveau behoorlijk hoog. Dat blijkt ook uit het feit dat ze in 1999 landskampioen werden bij brandweeredstrijden in de TAS hd-klasse en in 2005 in de Hoofdklasse. De post rukte jaarlijks tussen de vijf en tien maal uit, waarbij het menigmaal om auto-ongevallen ging. In de loop der jaren nam het aantal uitrukken verder af. Waren er in de beginperiode regelmatig branden door hooibroei. Door maatregelen van de boeren (onder druk van de verzekeraars en de grote schade) en een verandering van voedsel voor de dieren, nam dit aantal af. De post had een bezetting van ongeveer zestien vrijwilligers en een actieve brandweervereniging. Voor de definitieve sluitingsdiscussie, was er al eerder gekeken wat het nut en noodzaak was van de post, maar steeds werd besloten de post in stand te houden. Zelfs na de sluiting van de post is deze vereniging blijven voortbestaan. Eerst op de oude locatie van de brandweerkazerne, maar nadat hier een huisartsenpost is gevestigd op een andere plaats. Hoewel de vrijwilligers best begrepen dat hun post gesloten ging worden, heeft vooral de wijze waarop (en met name de snelheid waarmee) ze diep geraakt. Als afsluiting van het bestaan van hun post hebben ze twee brandweeredstrijden georganiseerd.

Lopikerkapel

In 1943 is de brandweerpost van Lopikerkapel opgericht door de toenmalige burgermeester. Wat hiervoor precies de aanleiding was is onbekend, maar feit is wel dat het een landelijk gelegen gebied was in de nabijheid van belangrijke radiozenders. De brandweer van Polsbroek heeft gedurende zijn bestaan grotendeel een personele bezetting gehad van achttien enthousiaste vrijwilligers. In 1951 kregen ze een Willys Jeep als uitrukvoertuig en een onderkomen naast de lokale kroeg. Dit onderkomen werd in 1962 vervangen door een brandweerkazerne die heeft bestaan tot na de definitieve sluiting van de post. In dezelfde periode kregen ze tevens een nieuw blusvoertuig. Beide werden deels gefinancierd door een bijdrage van Defensie. Nabij Lopikerkapel was namelijk een brandstofdepot van de NATO gehuisvest (dit depot bestaat vandaag de dag nog). In zijn bestaan heeft de post meerdere malen te maken gehad met de vraag over het voortbestaan. In de jaren 80 en 90 werd echter besloten de post in stand te houden, ondanks het beperkte aantal uitrukken van tien tot vijftien per jaar. Ongeveer twee derde van de bezetting werkte en woonde in het dorp en zelfs tot na de sluiting konden ze over voldoende (opgeleide) vrijwilligers beschikken. De samenstelling van de vrijwilligers was heel divers: van een dakdekker, zelfstandig ondernemers tot een architect. De brandweervereniging was erg actief en zelfs drie jaar na de sluiting komen ze nog iedere dinsdag bij elkaar. Mede mogelijk gemaakt door het sociaalplan dat na het sluitingsbesluit is opgesteld. Daar waar de meeste vrijwilligers een vergoeding kregen conform de model rechtspositieregeling vrijwilligers (van het VNG), wilde de vrijwilligers van Lopikerkapel dit niet. Ze kregen een oefenvergoeding van ongeveer €120,00 per jaar, maar door gemeentelijke herindeling en het onontkoombare proces van het gelijkstellen van de rechtspositie van alle korpsen binnen één regio, werd de duurdere modelvergoeding aangenomen door de gemeenteraad. Rond 2001 kregen ze voor de laatste keer een nieuw blusvoertuig. Het aantal uitrukken is in de loop der tijd afgenomen. Enerzijds door brandveiligere bouwen en leven, anderzijds doordat de wegen rondom Lopikerkapel veiliger zijn geworden. Hierdoor zijn er minder ongevallen in het verkeer.

5.4.3 De sluitingsdiscussie onder de loep

Rond 2002: Regionaal Dekkingsplan door Bureau SAVE

Bureau SAVE heeft een regionaal dekkingsplan opgesteld. Hierin is aangegeven dat het bestaan van de 4 posten in de gemeente Lopik (te weten: Lopikerkapel, Benschop, Lopik en Polsbroek) wenselijk is.

2005: Regionaal Dekkingsplan door Bureau SAVE en Beleidskader Repressie BRUL 2005

Vanuit de regionale brandweer BRUL (hierna te noemen BRUL) komen diverse rapporten beschikbaar, waaronder het door Bureau SAVE opgestelde Regionale Dekkingsplan en het Beleidskader Repressie BRUL 2005. Deze rapporten vormen (mede) de aanleiding om de organisatie van de brandweer in de gemeente Lopik tegen het licht te houden. Het eerste rapport gaat vooral in op opkomsttijden en het tweede rapport geeft kaders over de wijze waarop de BRUL de repressieve brandweezorg wil vormgeven. Dit is een puur inhoudelijk stuk.

9 mei 2006: Raadsbehandeling Kadernota Lopik 2007

De raad behandelt de Kadernota 2007. De brandweer wordt daarin beperkt besproken. Het gaat dan over de vergoedingen van de vrijwilligers bij de brandweer, de stijgende kosten voor oefenen en de mogelijke gevolgen van het regionale SAVE-rapport over de dekking. Er wordt niet gesproken over eventuele sluiting van een brandweerpost, maar er wordt wel benoemd dat er een brandweerrapport is of uit gaat komen en dat deze aan de Kadernota 2007 toegevoegd zou moeten worden. De gemeente Lopik ziet zich de komende jaren door decentralisering van taken van het Rijk geconfronteerd met opkomende (niet gedekte) kosten.

23 mei 2006: Second opinion Eis ergon b.v. over SAVE-rapport

Eis ergon b.v. is gevraagd om een second opinion naar aanleiding van het door SAVE opgestelde Regionaal dekkingsplan BRUL. Het SAVE-rapport gaf aan dat de posten Polsbroek en Lopikerkapel niet opgericht zouden moeten worden, als deze nu niet zouden bestaan (lees ze hebben ook nu geringe meerwaarde). Eis ergon b.v. bevestigt deze conclusie.

Opdracht aan Eis ergon b.v. om het Eindrapport brandweerorganisatie op te stellen

De diverse rapporten vanuit de BRUL, de stijgende kosten van de brandweer, de problematiek rondom de beschikbaarheid van vrijwilligers in de dagsituatie en het gebrek aan een goed financieel en organisatorisch kader hebben doen besluiten om Eis ergon b.v. in te huren om een aantal keuzemogelijkheden in kaart te brengen voor de brandweerorganisatie in de gemeente Lopik. Het rapport is opgesteld na een eerste verkenningsronde lang de brandweerposten (en in gesprek met de postcommandanten) en in nauw overleg met de brandweercommandant en het college. Alvorens het rapport definitief te maken is deze met de posten besproken en voor advies behandeld door de Werkgroep Brandweer en de onderdeelcommissie brandweer (OC). (Toelichting: de werkgroep Brandweer is een soort raadscommissie vanuit de gemeenteraad). Het eindrapport stelt voor de posten Polsbroek en Lopikerkapel te sluiten en de beide overblijvende posten (Lopik en Benschop) te versterken.

14 september 2006: OC geeft negatief concept advies op sluitingvoorstel mits aan voorwaarden voldaan wordt

Op advies van de brandweercommandant is de onderdeelcommissie brandweer (OC) gevraagd om advies te geven op het voorstel om de posten Lopikerkapel en Polsbroek te sluiten. De OC kan zich niet vinden in het voorstel, tenzij overeenstemming bereikt kan worden over een aantal randvoorwaarden. Het gaat dan naast sociale afvloeiingsregelingen om het vaststellen van duidelijke mijlpalen en het bespreken van de Leidraad Repressie Brandweezorg op haalbaarheid. Binnen de OC is er wel verdeeldheid over het voorstel (2 van de 5 leden zijn tegen, ook als aan de randvoorwaarden voldaan wordt).

3 oktober 2006: College gaat akkoord met Eindrapport Brandweerorganisatie en doet raadvoorstel

Het college stemt in met het advies in het Eindrapport Brandweerorganisatie, spreekt expliciet waardering uit voor de medewerkers van de brandweer en gaat uit van het feit dat de brandweer niet alleen maar een veiligheidsrol heeft, maar ook een belangrijke sociale rol in een gemeenschap. Op basis van objectieve en zakelijke gronden wordt echter ingestemd met de conclusie en het voorstel de posten te sluiten per 1 juli 2007. Tevens worden de overgangsmaatregelen (o.a. het beschikbaar stellen van de opgeheven posten als ontmoetingsruimten) akkoord bevonden. Het collegevoorstel wordt mede gedaan op basis van een conceptadvies vanuit de OC.

16 oktober 2006: Informatiebijeenkomst/overleg met BRUL en Eis ergon b.v., het College en de OC

In dit overleg worden een aantal openstaande vragen beantwoord.

16 oktober 2006: Tweede concept advies door OC

In een besloten vergadering komt de OC tot een tweede conceptadvies aangaande het Eindrapport Brandweerorganisatie. Dit rapport verschilt, mede naar aanleiding van de beantwoording van vragen, op een aantal vlakken. De OC heeft daarbij aan het college om schriftelijke beantwoording binnen 2 weken gevraagd.

24 oktober 2006: Raadsvergadering waarin Eindrapport brandweerorganisatie naar aanleiding van Regionaal Dekkingsplan wordt behandeld

Kern van het raadvoorstel is om de posten Polsbroek en Lopikerkapel te sluiten en de brandweerposten Benschop en Lopik te versterken. De raad stemt unaniem in met het voorstel.

5.4.4 Inhoudelijk advies brandweer

Zoals in bovenstaande overzicht al te zien was, zijn er diverse documenten uitgebracht in opdracht van de brandweer of vanuit de brandweer. In onderstaand overzicht staan de voornaamste aspecten die een rol hebben gespeeld in de advisering van de brandweer aan het bestuur.

Aspecten volgens advisering brandweer:	<ul style="list-style-type: none"> ○ Geringe meerwaarde van de posten op basis van risico en opkomsttijden (SAVE-rapport). ○ Beschikbaarheid vrijwilligers. ○ Er moet worden geïnvesteerd in kwaliteitsniveau. ○ Bij sluiting de vrijgekomen middelen inzetten ten behoeve van de brandweer in de gemeente. ○ Voorlichting aan bewoners over eigen maatregelen ter (brand)preventie en de gevolgen van de langere opkomsttijden.
--	---

5.4.5 Interview locoburgemeester

De geïnterviewde locoburgemeester was ten tijde van de sluitingsdiscussie wethouder in de gemeente Lopik. Terugblikkend op de gehele sluitingsdiscussie staat hem de enorme betrokkenheid van de inwoners en vrijwilligers van de brandweer bij. De gehele discussie was grotendeels gebaseerd op normen, wetten, regels en vooral financiële (on)mogelijkheden. De bestuurlijke vrijheid bij de te maken keuzes was beperkt. De discussie werd vanuit de regionale brandweer vooral theoretisch ingestoken en het bestuur had naast deze inhoudelijke argumenten ook te maken met veel emotionele betrokkenheid. Het bestuur en de burgemeester zien zich nauw verbonden met de brandweer, brandveiligheid en de inwoners. De zakelijke ondersteuning sluit daarbij niet altijd aan, maar is aan de andere kant onontbeerlijk.

De keuze tot sluiting hield grotendeels verband met de steeds maar oplopende kosten voor de brandweer (door verschriftelijking, normen, wetten en regels). De schaalvergroting en kwaliteitsverbetering van de brandweer is enerzijds goed, maar zet de brandweer ook op meer afstand van het bestuur en de inwoners. Bestuurlijk is er behoefte aan warm contact met de brandweer. Enerzijds vanuit de verantwoordelijkheid, maar anderzijds vanuit de emotie die er leeft binnen de bevolking en de invloed die dit heeft op het functioneren van het bestuur.

Inhoudelijk is de keuze om de beide posten te sluiten logisch, maar het heeft veel onrust in de samenleving gegeven. Deze onrust is overigens na de sluiting van de beide posten en de keuze hiertoe relatief snel geluwd. Voor de betrokken vrijwilligers vind de loco burgemeester het erg vervelend.

Aspecten sluitingsdiscussie volgens locoburgemeester:	<ul style="list-style-type: none"> ○ Emotionele betrokkenheid van de samenleving. ○ Lastige positie voor bestuurders. ○ Geen of weinig invloed vanuit het bestuur, door beperkte middelen en veel wetten, regels en normen.
---	--

Datum interview: 26 maart 2008

5.4.6 Interview commandant

De commandant die is geïnterviewd, is aangesteld 2 maanden nadat besloten is de posten te sluiten. Hoewel de commandant de discussie dus niet zelf heeft 'ondergaan' is hij wel zeer nauw betrokken geweest bij de uitvoering van de beslissing, en had hij nauw contact met de betrokken bestuurders en betrokken brandweermensen. In het kader van deze scriptie kan hij dus voldoende en relevante informatie verstrekken.

De sluitingsdiscussie kwam voort uit twee dingen. Enerzijds door een dekkingsrapport vanuit de regionale brandweer, maar anderzijds door de steeds toenemende kosten voor de brandweer om te kunnen voldoen aan steeds strenger wordende wet- en regelgeving. De kosten gingen omhoog, maar bestuurders kregen daar gevoelsmatig niet meer brandveiligheid voor. Hoewel de onderbouwing van alle stukken vooral inhoudelijk was (waarbij de emoties wel betrokken zijn) was het voor bestuurders wel een zoektocht. De publieke weerstand en de betrokkenheid van de posten die gesloten zouden worden was groot. De politieke partijen stonden voor een lastig dilemma. Enerzijds werden ze geconfronteerd met hoog oplopende kosten voor de brandweer, diverse rapporten die aangaven dat dit niet noodzakelijk was en aan de andere kant hadden ze veel weerstand tegen een (technisch) logische beslissing.

De politieke partijen hebben elkaar daarbij opgezocht om naar hun inwoners een eenduidig en goed onderbouwd verhaal te kunnen geven, maar ook om gezamenlijk hierin naar buiten (lees inwoners) toe te treden en aan te geven dat deze moeilijke keuze wel gemaakt moest worden. Bij veel betrokkenen en inwoners bestond het gevoel dat alle plannen waren voorgerekocht en er 'achterkamertjes' politiek werd bedreven. Dit kwam deels doordat de onderliggende stukken goed en compleet waren onderbouwd. De posten zijn pas actief betrokken in het proces, nadat de second opinion op het SAVE-rapport uit 2005 binnen was (waarin werd bevestigd dat de posten Polsbroek en Lopikerkapel gesloten konden worden).

De politieke partijen vonden het lastig om een groep enthousiaste vrijwilligers te moeten ontslaan, met name vanwege hun (maatschappelijke) betrokkenheid. Na de sluiting hebben de posten en de politiek zich hard gemaakt voor een sociale bestemming van de oude brandweerkazernes. In Polsbroek is dit gelukt (er is een huisartsenpost in gekomen), maar in Lopikerkapel niet.

De sluiting van de 2 brandweerposten is geen bezuiniging geweest. Er is geïnvesteerd in de andere posten. Alle 4 de posten naar de toekomst toe op niveau krijgen (en dan houden) is financieel niet haalbaar voor de gemeente Lopik (met 13.000 inwoners). Oftewel, minder meer investeren in plaats van bezuinigen. De publieke discussie heeft zich voor een groot deel in de media afgespeeld. Vóór de sluiting en na de sluiting heeft de gemeente de inwoners geïnformeerd over de aanrijdtijden van de brandweer en mogelijke preventieve maatregelen die inwoners zelf kunnen nemen. Daarbij is de hele 'community safety' gedachte onderbelicht gebleven (in relatie tot de kennis die er momenteel over dit onderwerp is).

De gehele sluitingsdiscussie is een emotionele zware periode geweest voor de direct betrokken brandweermensen. Zowel voor de beroepskrachten als de vrijwilligers. Voor de toenmalige commandant was het helemaal lastig omdat hij vrijwilliger was en daarnaast een

aanstelling voor 16 uur per week had als beroepscommandant. Daarbij werd hij dus in een ambtelijke en persoonlijke spagaat gebracht. De splitsing in deze twee aanstellingen is voor betrokken brandweermensen soms lastig te plaatsen en te begrijpen (overigens heeft dit geen invloed gehad op de grootse wijze waarop ze afscheid van de commandant hebben genomen!).

Het verzet van de posten verschilde in aard. Bij bestuurders en de politiek was er in eerste instantie veel begrip voor de emotionele betrokkenheid. Maar omdat de politiek niet alleen maar hiernaar kan kijken en zich hierdoor kan laten sturen ging het verzet ook prikkelen en kwam er minder begrip.

Aspecten sluitingsdiscussie volgens commandant:	<ul style="list-style-type: none">○ De politiek accepteert de oplopende kosten voor de brandweer niet.○ Inhoudelijk een logische keuze.○ Sociale en emotionele betrokkenheid versus zakelijkheid.
---	---

Datum interview: 13 maart 2008

5.4.7 Raadsbehandeling en keuze

Op 24 oktober 2006 behandelt de gemeenteraad de Eindrapportage Brandweerorganisatie en het voorstel van het college om het advies uit deze rapportage over te nemen. Rondom deze vergadering is er, met name in Lopikerkapel, veel onrust en protest vanuit de inwoners. De dreigende sluiting krijgt zelfs in Hart van Nederland (SBS6) uitgebreid aandacht.

De raadsvergadering wordt vanwege dit onderwerp en de grote publieke belangstelling gehouden in een cultureel centrum. Tijdens de vergadering zijn er diverse sprekers: de postcommandant van Lopikerkapel, een inwoner uit Polsbroek, de Hervormde Gemeente Polsbroek, een vrijwilliger van de post Polsbroek, een schoolbestuur uit Polsbroek, een vertegenwoordiging van het bedrijfsleven in Polsbroek en een vertegenwoordiger van de onderdeelcommissie brandweer.

Door de spreker vanuit de post Polsbroek worden 730 handtekeningen van inwoners uit Polsbroek overhandigd (dit is ruim de helft van de volwassen bevolking). Deze willen dat de post blijft bestaan.

<p>Aspecten volgens insprekers raadsvergadering:</p>	<ul style="list-style-type: none"> ○ Sociale aspect van de brandweer. ○ Geen garantie dat hulpverlening voldoende adequaat is. ○ Zorgnorm is gemeentebreed maar zegt niks over de lokale opkomsttijden (lees daar kan 100% overschreden worden). ○ Vrijwilligers kennen de gebouwen en geven naast repressieve brandweezorg ook advies en een vertrouwd gevoel. ○ Inwoners Polsbroek en Lopikerkapel willen best € 2,- per jaar meer betalen voor de brandweer. ○ Er zijn al zo weinig voorzieningen. Komt bij brand de continuïteit van een aantal van deze voorzieningen niet in gevaar? ○ Opheffen posten is kapitaalvernietiging. ○ Regels zijn regels (terwijl de zorgnormen een richtlijn is en géén wetgeving).
--	--

<p>Aspecten volgens insprekers raadsvergadering (vanuit de brandweer, maar niet de commandant):</p>	<ul style="list-style-type: none"> ○ Hoe kan een concept advies vanuit de OC gebruikt worden in de besluitvorming? ○ Kwaliteitsverbetering lijkt gelijk te staan aan de uitbreiding van de beroepsondersteuning en niet aan de verbetering van de kwaliteit van de vrijwilligers. ○ Er wordt achterkamertjes politiek bedreven.
---	--

Het CDA geeft aan te moeten kiezen tussen kwaliteit en kwantiteit voor gelijkblijvende kosten. Na uitgebreide afwegingen en gesprekken met vertegenwoordigers van de brandweer en bewoners kiezen ze voor kwaliteit en dus sluiting van de beide posten. Dit ondanks dat ze weten wat dit qua emoties betekent en ondanks dat ze zich realiseren dat de vrijwillige brandweer een hechte inbedding in de samenleving kent en onderdeel uit maakt van een maatschappelijk en sociaal betrokken groep inwoners.

De PvdA vindt het een lastige en ingrijpende keuze waar alleen maar verliezers zijn. De PvdA stemt in omdat de kosten van de brandweer de afgelopen jaren steeds zijn toegenomen en het einde nog niet in zicht is. Daarnaast is de partij, net als het CDA van mening dat de ambtelijke stukken en adviezen alle argumenten (ook die door de tegenstanders zijn aangebracht) op een juiste wijze weegt en heeft meegewogen bij de oordeelsvorming. Hoewel het college het voorstel doet op basis van het eerste conceptadvies vanuit de OC stemmen ze in en zien ze in dit conceptadvies voldoende gespreksgrond tussen het college

en de OC. Ze verzoeken het college snel gesprekken te voeren met de OC over de invulling van de randvoorwaarden vanuit de OC.

De CU-fractie kan zich, eveneens na uitgebreide behandeling vinden in het voorstel, maar wil wel een aantal vragen beantwoord zien. Met name wil de partij weten in hoeverre de nog openstaande vacature van brandweercommandant per 1 januari 2007 van invloed kan zijn op de brandweezorg, de lopende projecten en de uitvoering van de keuze van de raad. Daarnaast wil ze weten in hoeverre de opkomst (door vrijwilligers) vanuit Benschop en Lopik voldoende gegarandeerd is en blijft.

De VVD heeft een afweging gemaakt tussen wettelijke, financiële en sociaal/maatschappelijke (of zo men wil emotionele aspecten). De fractie heeft nagenoeg dezelfde garantievragen als de CU. Mede namens de fracties van SGP en CU wordt er een motie ingediend, waarin onder andere wordt gevraagd om de inwoners, huis-aan-huis te informeren over de brandweezorg en de mogelijk te nemen brandpreventieve maatregelen.

Aspecten volgens raadsleden/partijen:	<ul style="list-style-type: none">○ Kwaliteit versus kwantiteit ten opzichte van gelijkblijvende kosten.○ Garanties voor continuïteit.○ Willen voldoen aan wet- en regelgeving.○ Plaats van de brandweer binnen de samenleving.○ Volgorde van informeren is in besluitvorming wel belangrijk, maar gaat soms niet zoals gewent.○ Informeren van burgers over gevolgen en de (preventieve) maatregelen die door inwoners zelf genomen kunnen worden.
---------------------------------------	--

Samen met de voorgestelde motie wordt het voorstel van het college unaniem aangenomen en zullen de posten per 1 juli 2007 gesloten worden.

Na de beslissing de posten te sluiten is met op 22 mei 2007 gekomen tot een sociaal plan voor de vrijwilligers. Naast het oprichten van een vereniging, een afvloeiingsregeling, een afscheidsreceptie en andere arbeidsvoorwaardelijke regelingen is vanuit de posten verzocht om de invulling van het terrein of het oude gebouw zoveel als mogelijk een sociale functie in zijn omgeving te laten behouden.

5.5 Kamperzeedijk

5.5.1 Algemeen

Kamperzeedijk is een buurtschap dat ligt tussen Genemuiden en Kampen. Het langgerekte dorp kent ongeveer 530 inwoners (bron: CBS 2006). Kamperzeedijk maakt onderdeel uit van de gemeente Zwartewaterland. Deze noord-west Overijsselse gemeente is in 2001 ontstaan door de samenvoeging van de gemeenten Genemuiden, Hasselt en Zwartsluis. Daarvoor bestond het gebied uit drie gemeenten: Genemuiden, Hasselt en Poldermastenbroek.

Kamperzeedijk ligt in het IJsseldeltagebied en was vroeger een belangrijke landverbinding naar het noorden. Door de IJsselmonding en het Zwartewater was het tevens een belangrijke doorgangspoort in de Hanzeroute. Rondom het dorp hebben dan ook veel veldslagen plaatsgevonden. Kamperzeedijk ligt in de polder Mastenbroek en kent dan ook een typisch polderlandschap. In tegenstelling tot veel plattelandsgebieden kent Kamperzeedijk relatief veel nieuwbouwprojecten en vindt er veel renovatie plaats.

5.5.2 Beknopte geschiedenis van brandweer Kamperzeedijk

Het is niet geheel duidelijk wanneer de brandweer(post) van Kamperzeedijk is opgericht. Waarschijnlijk is de brandweerpost opgericht na de Eerste Wereldoorlog door het plaatsen van een door een paard getrokken handspuit.

Wat de geschiedenis en de ontstaansgrond is van de brandweer Kamperzeedijk is niet geheel duidelijk, maar in 1954 is een oude school omgebouwd tot buurthuis en brandweerpost. Deze post herbergde een trekkend voertuig en een motorspuitaanhanger. Dit voertuig is een aantal keren vervangen door een Volkswagenbusje (Transporter) en in 1977 door een iets groter type voertuig (Volkswagen LT).

De brandweer had niet alleen een rol in de brandbestrijding en hulpverlening, maar had ook een vooraanstaande positie in de gemeenschap. Bij diverse evenementen leverde de brandweer haar bijdrage, zowel in de organisatie als door deelname. Ook na de sluiting van de post zijn veel oud vrijwilligers nog actief betrokken bij de gemeenschap. De rol die de brandweer in Kamperzeedijk had wordt nog steeds (anno 2010) gemist door de bewoners. Het gaat dan meer over de saamhorigheid dan over brandveiligheid en brandweezorg.

De brandweer in Kamperzeedijk had vooral de rol als allround hulpverlener. Zo werd soms de brandweer eerder gebeld dan de politie, in de vorm van burenhulp (bijvoorbeeld bij lastigvallen). Rond 1995 werd er een discussie gevoerd over het voortbestaan van de post. De brandweerpost werd gemoderniseerd en vergroot zodat er een volwaardige (klein model) tankautospuit in kon. Het verzorgingsgebied werd uitgebreid door de komst van de operationele grenzen en in 2001 werd de bezetting met 2 vrijwilligers uitgebreid. Inmiddels was Kamperzeedijk onderdeel van de gemeente Genemuiden en de brandweer was een organisatie. Tussen de posten van Genemuiden bestond wel een (gezonde) competitie. Na de vorming van de nieuwe gemeente Zwartewaterland ontstond er ook een nieuwe brandweerorganisatie. De post was hierin een volwaardig, zelfstandig onderdeel onder leiding van een postcommandant. Rond de sluitingsdiscussie was de post van Kamperzeedijk

gegarandeerd 24 uur per dag inzetbaar en was de uitruktijd relatief kort (ongeveer 3 minuten). Dit kwam doordat er 10 vrijwilligers rondom de kazerne woonden en werkten en omdat er ook dames onderdeel uitmaakte van de post (die overdag beschikbaar waren). De post werd jaarlijks ongeveer 15 keer ingezet, het merendeel voor klussen anders dan brand of spoedhulpverlening. Gezien het verzorgingsgebied was de ploeg gespecialiseerd in het redden van dieren uit gierkelders. Rondom de hele sluitingsvraag is er veel te doen geweest omtrent de gegevens in het SAVE-rapport. Met name omdat sommige posten incompleet uitrukten.

5.5.3 De sluitingsdiscussie onder de loep

1996: Discussie over voortbestaan post

In 1996 is er een discussie gevoerd over het voortbestaan van de brandweerpost Kamperzeedijk. Deze discussie is ontstaan naar aanleiding van het SAVE-rapport dat aangaf dat de meerwaarde van de post gering is. Toch is besloten de post niet te sluiten, niet alleen omdat de brandweezorg dan altijd te laat zou zijn, maar ook omdat de gemeenschap groeiend en bloeiend is en door middel van operationele grenzen de buurgemeente ook goed bediend kan worden.

2002: Opdracht tot centralisatiestudie van de brandweer binnen Zwartewaterland

De gemeenteraad heeft, mede naar aanleiding van een bezuinigingsopdracht een bestuursopdracht verstrekt om te onderzoeken hoe en of er bij de brandweer Zwartewaterland bezuinigd kon worden door de brandweer (deels) te centraliseren (lees 1 of 2 posten te sluiten). Daarbij wilde de raad niet wachten op de uitgestelde update van het in 1996 opgestelde SAVE-rapport (dat de opkomsttijden van de brandweer behandelde).

Juni 2003: 'Meerjarenbeleidsplan Fysieke veiligheid'

1 juni 2004: College akkoord met centralisatiestudie brandweer Zwartewaterland

College gaat akkoord met de hoofdlijnennotitie en de deelrapportages betreffende de centralisatiestudie van de brandweer Zwartewaterland. Dit rapport geeft aan dat het preventieniveau en de bluswatervoorziening onvoldoende op orde zijn en dat hierin geïnvesteerd dient te worden. Eén van de mogelijk financiële bronnen hiervoor is de sluiting van de post Kamperzeedijk. Daarnaast wordt ter compensatie van de repressieve brandweezorg voorgesteld rookmelders te installeren, zodat de brandweer weliswaar van grotere afstand moet komen, maar eerder gewaarschuwd wordt.

23 juni 2004: Behandeling centralisatiestudie in raadscommissie Samenleving

In deze besloten vergadering zijn de notitie en deelrapportages toegelicht en heeft men technische vragen kunnen stellen. Deze zijn schriftelijk beantwoord, evenals de vragen vanuit de post Kamperzeedijk en de vragen vanuit de afdeling Openbare Orde & Veiligheid (OOV)

10 juli 2004: Grote brand in een boerderij aan de Kamperzeedijk

In een boerderij woedt een grote brand waarbij alle posten van de gemeente Zwartewaterland worden ingezet. De boerderij bevindt zich in het gebied waarop de post van Kamperzeedijk als eerste uitrukt.

14 juli 2004: Brandweer commandant geeft advies aan het college

De brandweercommandant adviseert het college, op basis van alle voorliggende (deel)rapporten, de post Kamperzeedijk per 1 januari 2005 te sluiten en de vrijwilligers eervol ontslag te verlenen. Tevens stelt hij voor om ter compensatie van deze sluiting de woningen te voorzien van brandmelders conform de NEN 2555 (dus rookmelders aangesloten op het elektriciteitsnetwerk) en dit te betalen uit de verkoop van het overbodig geworden materieel. Naast de voorgestelde sluiting wordt tevens verzocht de optimalisatie van de overige posten mee te nemen in de begroting voor 2005 en een inhaalslag te laten plaatsvinden ten aanzien van de bluswatervoorziening. Op 20 juli 2004 besluit het college conform bovenstaand advies en wordt het stuk doorgestuurd ter behandeling in de raadscommissie Samenleving op 24 augustus 2004.

In het advies aan het college is nadrukkelijk de plaatsing van rookmelders meegenomen en hiervoor is er ook bij andere, eerdere sluitingsdiscussies gekeken. Bij diverse van deze sluitingen is de repressieve brandweezorg vervangen door rookmelders.

3 augustus 2004: Brief van bestuur CNS de Driester aan het College van de gemeente Zwartewaterland

Het bestuur van de school CNS de Driester tekent protest aan tegen de voorgenomen sluiting van de brandweerpost van Kamperzeedijk. Met name omdat daarmee opkomt van de brandweer in geval van brand ernstige vertraging oploopt en niet zou voldoen aan de wettelijke normen. Het bestuur acht dit onwenselijk.

3 augustus 2004: Brief van burgemeester en gemeentesecretaris aan CNS de Driester

In deze brief wordt uitgelegd waarom de post gesloten wordt en er wordt aangegeven dat dit verantwoord kan aangezien er ter compensatie rookmelders in de woningen worden gemonteerd. In de brief wordt tevens aangegeven dat de brief van het bestuur de aanleiding is geweest de brandveiligheids situatie van de school nogmaals te bekijken en dat hierover een nader bericht verstuurd zal worden.

12 augustus 2004: Advies aan college naar aanleiding van de grote brand op 10 juli 2004 in verzorgingsgebied van de post Kamperzeedijk

Op verzoek van de burgemeester heeft er een analyse van deze brand plaatsgevonden. De onderzoeksvraag was daarbij of een eventueel gesloten post Kamperzeedijk van invloed was geweest op het brandverloop. Door het ingehuurde adviesbureau (Adviesbureau van Dijke) is geconcludeerd dat het standpunt om de post Kamperzeedijk per 1 januari 2005 te sluiten niet beïnvloed dient te worden door het verloop van deze brand. Gesteld wordt dat de repressieve brandweezorg weliswaar iets later zou zijn gekomen, maar dat maatgevende winst alleen behaald kan worden door preventieve maatregelen, zoals rookmelders en sprinklers.

19 augustus 2004: Brief van bestuur CNS de Driester aan gemeenteraadsleden en OR van de gemeente Zwartewaterland

Het bestuur van de school CNS de Driester tekent protest aan tegen de voorgenomen sluiting van de brandweerpost van Kamperzeedijk. Met name omdat daarmee opkomt van de brandweer in geval van brand ernstig vertraging oploopt en niet zou voldoen aan de wettelijke normen. Het bestuur acht dit onwenselijk.

19 augustus 2004: Artikel in Stentor

In dit artikel wordt er vanuit de bezetting van de post Kamperzeedijk een beeld geschetst over de voorgenomen sluiting en de verkeerde argumenten en overwegingen die daarbij gebruikt worden.

23 augustus 2004: Raadsvergadering gemeente Zwartewaterland waarin besloten wordt de post Kamperzeedijk te sluiten

Het verloop hiervan is verderop uitgebreid beschreven.

24 augustus 2004: Rapportages 'Evaluatie brand Kamperzeedijk' en 'Bevindingen TAS Kamperzeedijk', beantwoording vragen brandweerpost Kampenringdijk en rectificatie artikel Stentor naar het college (ter kennisname)

5.5.4 Inhoudelijk advies brandweer

Zoals in bovenstaande overzicht al te zien was, zijn er diverse documenten uitgebracht in opdracht van de brandweer of vanuit de brandweer. In onderstaand overzicht staan de voornaamste aspecten die een rol hebben gespeeld in de advisering van de brandweer aan het bestuur.

Aspecten volgens advisering brandweer:	<ul style="list-style-type: none">○ Geringe meerwaarde van de post op basis van risico en opkomsttijden (SAVE-rapport).○ Er moet worden geïnvesteerd in kwaliteitsniveau (o.a. preventie en bluswatervoorziening).○ Bij sluiting de vrijgekomen middelen inzetten ten behoeve van de brandweer in de gemeente en plaatsing rookmelders.○ Voorlichting aan bewoners over zelf te nemen maatregelen ter (brand)preventie en de gevolgen van de langere opkomsttijden.○ Plaatsen van rookmelders ter compensatie van langere opkomsttijden.
--	--

5.5.5 Interview burgemeester

Van 1 januari 2001 tot 1 januari 2005 was de heer W.J. Plomp burgemeester van Zwartewaterland. Als CDA-er was hij de eerste burgemeester van de nieuw gevormde gemeente. Deze bestuursperiode kenmerkt zich door de samenvoeging van de gemeente Genemuiden, Hasselt en Zwartsluis. De nasleep van de rellen in 2001 in Genemuiden en de financieel zorgelijke positie van de gemeente trokken een zware persoonlijke wissel op de burgemeester als boegbeeld van de gemeente. Volgens de heer Plomp is daardoor zijn bestuurlijke draagkracht aangetast en dreigt schade voor zijn gezin en gezondheid (informatie onder andere uit persbericht van de provincie Overijssel).

Vanwege zeer ernstige ziekte was het niet mogelijk de heer Plomp uitgebreid te interviewen. Wel heb ik hem telefonisch mogen interviewen en onderstaande tekst is hiervan het voortvloeiende.

De heer Plomp heeft de gehele sluitingsdiscussie van zeer nabij meegemaakt. Zoals bij meerdere sluitingsdiscussies van brandweerposten, was er (begrijpelijk) veel emotionele betrokkenheid en was de weerstand daardoor soms niet tegen de functionaris maar de persoon gericht. Gezien de financiële situatie van de gemeente Zwartewaterland had de gemeenteraad in 2002 opdracht gegeven tot een centralisatiestudie van de brandweer. De korpsleiding van de brandweer heeft daarbij op een goede en professionele wijze het bestuur geadviseerd. Daarbij is niet alleen gekeken naar de nut en noodzaak van het bestaan van de post, maar is er ook ingezoomd op de emotionele argumenten. Vanuit de inwoners en het korps was er veel weerstand tegen de voorgenomen sluiting. Wat de heer Plomp vooral niet heeft begrepen is de houding die de CDA heeft aangenomen. Niet alleen het feit dat ze in de raadscommissie een ander standpunt hadden dan in de uiteindelijke raadsvergadering waar de beslissing genomen werd, maar ook het feit dat ze, feitelijk als een van de opdrachtgevers van de centralisatiestudie, vervolgens zelf naar Kamperzeedijk gingen om aan te geven zich niet te kunnen vinden in de sluiting van de brandweerpost. De heer Plomp voelde zich hierdoor door het CDA in de steek gelaten. Inhoudelijk waren er volgens de heer Plomp geen argumenten om de post open te houden, hoewel hij de emotie hieromheen wel kon verklaren. Wat hem betreft was de sluiting dan ook een logische keuze. De beslissing over de sluiting stond niet los van het gehele bezuinigingsvraagstuk waar de gemeente voor stond. Niet ingrijpen op de brandweezorg maakte het ook lastig om in andere buurtschappen andere maatregelen te nemen. Kamperzeedijk maakt onderdeel uit van de gemeente Zwartewaterland. Deze gemeente is op 1 januari 2001 ontstaan door de samenvoeging van de gemeenten Genemuiden, Zwartsluis en Hasselt. Met name vanuit Genemuiden was er veel weerstand tegen de herindeling. De financiële situatie van de nieuwe gemeente was zorgelijk en vroeg om maatregelen.

<p>Aspecten sluitingsdiscussie volgens burgemeester:</p>	<ul style="list-style-type: none"> ○ Inhoudelijk geen bestaansrecht, relatief veel kosten om de post in stand te houden en weinig uitrukken. ○ Financiële situatie gemeente / bezuinigingen. ○ Veel emotie. ○ Lastig voor politieke partij (CDA) om een niet populaire boodschap te brengen.
--	--

Datum (telefonisch) interview: 22 april 2010.

5.5.6 Interview voormalig commandant brandweer Zwartewaterland

De gehele sluitingsdiscussie is gestart naar aanleiding van een verzoek uit de gemeenteraad. De kosten voor de brandweer stegen de afgelopen jaren fors, terwijl de gemeente financieel er niet goed voor stond. De gehele sluitingsdiscussie bracht binnen het korps veel emotie en onbegrip. Daarbij zit je als commandant in een lastige positie. Enerzijds wil je voor je 'mannen' staan, maar anderzijds moet je ook een objectieve (veiligheids)afweging maken en het bestuur adviseren. Deze spagaat is niet voor iedereen te begrijpen en daarbij kan het er

soms best onaardig aan toe gaan. Overigens begrijp ik het deels wel. Als ambtenaar ben je gewend aan deze positie, maar als vrijwilliger wil je gewoon een baas die voor je staat. Binnen een korps zie je ook een verschil ontstaan tussen de vrijwilligers en de beroepsmedewerkers (die tevens vrijwilliger zijn). Overigens sta je als commandant ook tussen de regionale brandweer en het bestuur. Doordat de regionale brandweer zakelijker en afstandelijker kijkt, is de afstand tot het bestuur groter en daar vorm je als lokaal commandant min of meer een buffer.

Bij de afweging om de post te sluiten hebben we vanuit ons vakmanschap gekeken naar de totale brandveiligheid. Daarbij was ons voorstel om de langere opkomsttijden (deels) te compenseren door het aanbrengen van rookmelders in de woningen. Helaas heeft de politiek hiervoor niet gekozen, omdat ze van mening is dat iedere burger hiervoor zelf verantwoordelijk is. Wat op viel in de gehele discussie dat het niet alleen om brandveiligheid ging. Het ging veel meer over de rol van het (kleine) dorp in zijn omgeving en de terugloop van allerlei (maatschappelijke) voorzieningen, alsmede de rol van de vrijwilliger in de samenleving. Daarbij kon de politiek enerzijds heel zakelijk zijn, maar anderzijds onder lokale (verkiezings)druk komen tot een andere keuze (op soms verrassende momenten).

<p>Aspecten sluitingsdiscussie volgens commandant:</p>	<ul style="list-style-type: none"> ○ Kostenbesparing. ○ Geringe meerwaarde van de post op basis van risico en opkomsttijden (SAVE-rapport). ○ Compensatie door rookmelders. ○ Niet alleen inhoudelijke argumenten spelen een rol. ○ Lastige positie als korpsleiding en lastige interne verhoudingen binnen het korps.
--	---

Datum interview: 12 juni 2008

5.5.7 Raadsbehandeling en keuze

Op 23 augustus 2004 behandelde de gemeenteraad van Zwartewaterland de voorgestelde sluiting van de post Kamperzeedijk. De behandeling van het voorstel begint met inspraak door de voorzitter van Polderbelangen Mastenbroek. Een deel van de polder Mastenbroek ligt in het verzorgingsgebied van de post Kamperzeedijk. De voorzitter geeft aan dat het hebben van een brandweerpost van belang is voor de veiligheid en dat het aanbrengen van rookmelders weliswaar goed is, maar dat dit de sluiting van de post niet compenseert. Er wordt verwezen naar de Volendambrand en de vuurwerkkramp in Enschede. De voorzitter geeft aan de noodzaak van bezuinigingen te begrijpen, maar ziet voldoende andere mogelijkheden hiervoor. Zoals het bezuinigen op onderzoeksbureaus die het college naar de mond praten. Daarnaast vindt hij dat de eerder gedane investeringen in de brandweer hiermee teniet gedaan worden, wat in zijn ogen kapitaalvernietiging is. De voorzitter schetst een beeld dat het college er alles aan doet om haar voorstel door te zetten en verwijst hierbij tevens naar het 'zwijgverbod' dat is opgelegd aan de bezetting van de post.

Aspecten volgens insprekers raadsvergadering:	<ul style="list-style-type: none"> ○ Veiligheid is van belang en hieraan mogen geen concessies gedaan worden. ○ Vergelijking Volendambrand en de vuurwerkkramp in Enschede. ○ Andere bezuinigingen zijn mogelijk. ○ College drijft zin door.
---	--

De SGP is van mening dat de voorgestelde sluiting en investering in de brandweezorg binnen de gemeente een integraal onderdeel dient te zijn van de begrotingsvergadering in november (omdat er dan bredere afwegingen gemaakt kunnen worden en brandweezorg in perspectief met de andere gemeentelijke taken gezet wordt). Gezien de wens vanuit de post Kamperzeedijk en de onderliggende stukken zijn ze toch akkoord gegaan met eerdere behandeling. De SGP geeft duidelijk aan dat de raad zelf al jarenlang de wens heeft om de brandweezorg efficiënter en goedkoper uit te voeren. Hierbij realiseren ze zich wel dat ze daarbij mogelijk te weinig aandacht hebben geschonken aan de emoties die hiermee gepaard gaan (bij de sluiting van een post). De SGP verzet zich (fel) tegen de steeds maar duurder wordende brandweezorg. Gezien de beperkte overschrijding (gemeentebreed) van de opkomsttijden, de compensatie met rookmelders en de omvang van de besparing, is de SGP van mening dat de post gesloten dient te worden. Ondanks dat veel inwoners veel vertrouwen hebben in de brandweerpost en zich hierdoor veilig voelen. Evenals de inwoners ziet de SGP de ontwikkeling dat op het platteland diverse voorzieningen gesloten worden en dit baart hen zorgen.

De CDA in de gemeente is tegenstander van de sluiting. Niet alleen omdat de brandweer bij sluiting van de post Kamperzeedijk nagenoeg in de helft van de gevallen in dit gebied te laat zal komen. De maatschappelijke betrokkenheid van vrijwilligers vinden ze een belangrijke voorwaarde voor de leefbaarheid in de samenleving. Vrijwilligers van de brandweer hebben hierin dus een belangrijke rol en houden de dorpskern levend. De sluiting van andere posten in het land is veelal ingegeven door een tekort aan vrijwilligers en dat is hier niet het geval. De partij verbaast zich over de niet aflatende noodzakelijke investeringen voor de brandweer en het feit dat zowel college en raad hier steeds mee instemmen. De compensatie door rookmelders vinden ze niet juist. De aanschaf en het onderhoud van rookmelders is een eigen verantwoordelijkheid.

Zowel de VVD, de CU als de PvdA zijn voor sluiting van de post gezien de financiële situatie nu en in de toekomst. Alle partijen zijn van mening dat het aanbrenge van rookmelders een eigen verantwoordelijkheid is en niet gekoppeld dient te worden aan de sluitingsdiscussie. Overigens willen ze hier in de algehele begrotingsbehandeling wel over praten (mits het dan voor de gehele gemeente is). Herinvestering van de structurele bezuiniging is niet zomaar aan de orde. Deze hoort naar de mening van veel partijen gezien te worden in het kader van de gehele begroting. De CU brengt een bijzonder inzichtpunt. De post Kamperzeedijk levert tevens brandweezorg aan een buurgemeente. Deze zal door de sluiting dus ook minder brandweezorg gaan krijgen. Echter deze gemeente wenst niet mee te betalen, waardoor de vermindering van brandweezorg in de buurgemeente geen rol meer speelt in de discussie.

In brede zin is de raad voor de sluiting van de post. De financiële winst in relatie tot de financiële situatie van de gemeente is daarvoor de meest zwaarwegende reden. Het aanbrenge van rookmelders ziet men als een eigen verantwoordelijkheid en wordt uit het voorstel geschrapt. De herinvestering van de bezuiniging en de verkoop van het oude (niet BZK-geschikte voertuig) worden eveneens niet geaccepteerd. In algemene zin is er weerstand tegen de kostenstijging van de brandweer en wil men investeringen hierin in een breder kader bezien. Met 13 tegen 4 stemmen is besloten de post te sluiten.

<p>Aspecten volgens raadsleden/partijen:</p>	<ul style="list-style-type: none"> ○ Grote kostenbesparing en wens om de brandweezorg niet (steeds) duurder te laten worden (SGP). ○ Krappe financiële situatie gemeente. ○ Opkomsttijden gemeentebreed versus grote overschrijdingen op lokaal niveau. ○ Sluiting voorzieningen op platteland (SGP). ○ Compensatie door rookmelders waardoor eerdere alarmering. ○ Maatschappelijke waarde van vrijwilligers voor de leefbaarheid van de samenleving (CDA). ○ Emotie bij de inwoners en vrijwilligers. ○ Onderschatting emotie en wijze waarop deze behandeld is. ○ 100% veiligheid (ook voor brandweerpersoneel) in relatie tot kosten is niet haalbaar. ○ Aansprakelijkheid gemeente op kwaliteit van de brandweer (onder andere naar aanleiding van sancties aan de gemeente Haarlem naar aanleiding van de in 2003 omgekomen brandweermensen). ○ Rookmelders aanbrenge is persoonlijke verantwoordelijkheid (VVD/Gem.Belang/CDA/CU).
--	--

5.6 Totaalbeeld over de sluitingsdiscussies

In voorgaande deel van dit hoofdstuk zijn de sluitingsdiscussies uitgebreid beschreven. De belangrijkste aspecten die vanuit de verschillende partijen een rol hebben gespeeld zijn benoemd. Deze zijn vervolgens samengevoegd in een grote tabel (zie bijlage) en hierbij zijn de gelijke aspecten naast elkaar gezet. Hierna is gekeken welke aspecten over de vier sluitingsdiscussie vanuit de verschillende partijen het meest relevant zijn en is onderstaande tabel gevormd. Deze tabel vormt als het ware een overzicht over de vier onderzochte sluitingsdiscussies.

Advisering volgens brandweer:	<ul style="list-style-type: none"> ○ Opkomsttijden en het kunnen garanderen van beschikbaarheid. ○ Ombuigen van repressieve kwantiteit naar repressieve kwaliteit (en dus minder kostenstijging). ○ Gaat over repressieve brandweezorg en minder over brandveiligheid als totaalpakket.
Interview (post)commandant brandweer:	<ul style="list-style-type: none"> ○ Kosten. ○ Geringe meerwaarde (repressief). ○ Sociale en emotionele betrokkenheid.
Interview (oud) (loco)burgemeester:	<ul style="list-style-type: none"> ○ Emotie en laatste voorziening uit het dorp. ○ Lastige positie voor het bestuur. ○ Kosten en niet steeds maar willen voldoen aan eisen (en kostenstijging) brandweer.
Gemeenteraad / raadscommissie:	<ul style="list-style-type: none"> ○ Veel verschillende aspecten, maar veelal zorgnormen in combinatie met kosten. ○ Dilemma tussen emotie en beleving vanuit de bevolking en inhoudelijke (repressieve) brandveiligheidargumenten (zoals zorgnormen). ○ Gaat voornamelijk over repressieve brandweezorg en niet over brandveiligheid.
Insprekers raadsvergadering:	<ul style="list-style-type: none"> ○ Bezorgd niet voldoende snel (brandweer)hulp te krijgen. ○ Sluiting wordt ervaren als levensgevaarlijk en kans op grote schade. ○ Kosten mogen bij veiligheid geen rol spelen.

Tabel: Relevante aspecten bij sluitingsdiscussies vanuit het perspectief van betrokkenen.

6. Analyse en conclusie

6.1 Inleiding

In dit hoofdstuk worden de eerder gedane bevindingen aan elkaar gekoppeld, gelegd naast de probleemstelling en vindt er een analyse plaats. Deze analyse wordt gedaan vanuit vier perspectieven, te weten:

- de bewoners;
- de brandweer;
- het (gemeente)bestuur;
- de brandveiligheid.

Allereerst even een terugblik op de probleemstelling:

“Houden we als brandweer voldoende rekening met wensen en behoeftes in kleine dorpen en buurtschappen als het gaat over de wijze waarop we invulling geven aan brandweezorg en adviseren we het (gemeente)bestuur hier voldoende adequaat over?”

6.2 Analyse

6.2.1 Vanuit de bewoners

Als we kijken vanuit het perspectief van de bewoners van het platteland, zowel op basis van de analyses van het CPB als vanuit de analyse van de vier sluitingsdiscussies dan valt op dat er vooral behoefte is aan het snel verkrijgen van repressieve brandweezorg. De bewoners zien een nauw verband tussen brandveilig wonen en het in de nabijheid hebben van een brandweerpost. De kwaliteit of de wijze waarop de brandweezorg verleend wordt lijkt hierin géén rol te spelen. Oftewel, men heeft behoefte aan snelle (ongedefinieerde hulp) en onderschat de bijdrage die men zelf kan leveren aan een brandveilige leefomgeving. Het sluiten van een brandweerpost wordt dan ook veelal gezien als een levensgevaarlijke ontwikkeling. De behoefte aan een veilige leefomgeving, en dus ook aan brandveiligheid, zal in de toekomst verder toenemen. De bereidheid van inwoners van het platteland, en met name die in de zogenaamde woondorpen, om een bijdrage te leveren aan een veilige woonomgeving stijgt. Dit staat in schril contrast tot de afname van de beschikbaarheid van brandweervrijwilligers (met name) in de dagsituatie.

6.2.2 Vanuit de brandweer

De brandweer kijkt vooral vanuit de systematiek van standaard bezette tankautosputten en vanuit repressieve brandweezorg. Naast kostenoverwegingen speelt de beschikbaarheid van voldoende personeel (6 mensen per blusvoertuig) een grote rol. Er wordt beperkt beredeneerd vanuit brandveiligheid en de rol die verschillende partijen hierin hebben. Daarmee doel ik vooral op de eigen verantwoordelijkheid die inwoners zelf hebben. De brandweer heeft beperkt zicht op de veiligheidsbeleving, neemt dit niet mee in haar advisering aan het bestuur en biedt de inwoners weinig ander handelingsperspectief dan repressie. De brandweer heeft het vooral over repressie en ondersteunt beperkt in het zelf kunnen nemen van maatregelen door inwoners. Hiermee sluit de brandweer dus niet

(voldoende) aan bij de behoeftes vanuit de bewoners en doet ze onvoldoende aan de bijdrage die mensen zelf kunnen leveren aan hun veilige leefomgeving.

6.2.3 Vanuit het (gemeente)bestuur.

De brandweer adviseert het (gemeente)bestuur vooral over opkomsttijden, de kwaliteit van repressieve brandweezorg, het in de hand houden van kosten en niet of nauwelijks over brandveiligheid en de eigen verantwoordelijkheid die bewoners hierbij zelf hebben. De spagaat waarin bestuurders staan, enerzijds de beleving vanuit de bewoners en anderzijds de inhoudelijke argumenten in relatie tot repressieve brandweezorg, worden beperkt gekoppeld aan brandveiligheid en de vraag hoe echte brandveiligheid tot stand komt. De advisering wordt vooral inhoudelijk gedaan en de veiligheidsbeleving lijkt geen rol te spelen. De brandweer sluit dus beperkt aan bij de aspecten die voor bestuurders een rol spelen.

6.2.4 Vanuit brandveiligheid

Brandveiligheid ontstaat door een samenspel van risicobeheersing (preventie), repressieve brandweezorg en het handelen van de inwoners zelf. De aanwezigheid van een brandweerpost levert slechts een beperkte bijdrage aan een brandveilige omgeving. Als een brand niet ontstaat hoeft de brandweer niet uit te rukken. Als een brand snel gemeld wordt, is de brandweer eerder ter plaatse. Als een gebouw qua brandveiligheid goed in elkaar zit is de 'klus' voor de brandweer kleiner. In de sluitingsdiscussies wordt vooral gekeken naar de repressieve brandweezorg en minder naar de eigen verantwoordelijkheid van inwoners zelf.

6.3 Conclusie

De oplopende kosten voor de brandweer en de verminderde beschikbaarheid van voldoende brandweervrijwilligers maakt dat de houdbaarheid van de huidige repressieve brandweer beperkt is en verklaart ook waarom het proces van het sluiten van kleine brandweerposten zich lijkt voort te zetten.

Als we de eerder gemaakte analyse samenvatten dan:

- Ervaren bewoners hun omgeving vooral als brandveilig als de brandweer in geval van brand snel ter plaatse is. Terwijl de echte brandveiligheid vooral tot stand komt door het voorkomen van brand en effectief handelen bij brand.
- Investeert de brandweer in zijn algemeenheid vooral in repressie, doet beperkt iets aan de veiligheidsbeleving van bewoners en adviseert het bestuur vooral technisch inhoudelijk over repressie.
- Heeft de brandweer weinig inzicht in de veiligheidsbeleving en neemt dit (te) beperkt mee in haar advisering aan het (gemeente)bestuur.

Op basis hiervan concludeer ik dat we als brandweer onvoldoende rekening houden met de wensen en behoeftes van de kleine dorpen en buurtschappen in relatie tot de advisering die we doen aan het (gemeente)bestuur. Op een bepaalde manier is er zelfs sprake van een kloof.

Vanzelfsprekend moet deze conclusie bezien worden in het licht van de onderzochte sluitingen, maar kijkend naar de trend dat er veel kleine brandweerposten op het platteland de afgelopen jaren gesloten zijn, lijkt het plausibel deze conclusie breder te bezien (bron: Brandweerstatistieken van het CBS en Vakvereniging Brandweer Vrijwilligers).

7. Aanbevelingen en kansen

De huidige wijze waarop de brandweezorg in kleine dorpen en buurtschappen is georganiseerd lijkt door de hoge kosten en verminderde beschikbaarheid van vrijwilligers niet in stand gehouden te kunnen worden. Daarnaast levert een voornamelijk repressieve brandweerorganisatie relatief weinig meerwaarde op bij het voorkomen en beperken van de gevolgen van brand (zowel qua materiële schade als het aantal slachtoffers). Het in stand houden van deze brandweerorganisatie draagt overigens wel bij aan de veiligheidsbeleving van de bewoners. De trend van het sluiten van kleine brandweerposten sluit daarmee dus niet aan bij de wensen en behoeftes van de inwoners van het platteland.

Op basis van alle bevindingen verdient het aanbeveling om als brandweer;

1. Het sluiten van (kleine) brandweerposten op het platteland niet alleen maar te bezien vanuit opkomsttijden en de kwaliteit van de basisbrandweezorg, maar vooral ook breder te kijken naar (brand-)veiligheid, de hulpbehoefte en de veiligheidsbeleving van inwoners.
2. Meer inzicht te krijgen in de veiligheidsbeleving van de bewoners van het platteland en deze mee te wegen en te nemen in de advisering aan het (gemeente) bestuur en het maken van beleidsbeslissingen binnen de brandweer.
3. Te investeren en vooral aan te sluiten bij de visie van 'de Brandweer over morgen', omdat deze de eigen verantwoordelijkheid van inwoners als belangrijk onderdeel ziet en een koppeling legt tussen risicobeheersing en incidentenbestrijding.

Het inzicht in de veiligheidsbeleving kan op verschillende manieren verkregen worden. Mogelijk kan aangesloten worden bij instrumenten die reeds binnen gemeenten of de politie aanwezig zijn. Te denken valt dan aan veiligheidsmonitoren of gemeente/stadspeilingen (toelichting; tijdens mijn binnenlandstages in het kader van de MCDM-opleiding heb ik hiervan diverse voorbeelden gezien).

Bij de totstandkoming van deze scriptie zijn mij verder een aantal andere aspecten, kansen en mogelijkheden voor een verbetering van de (brand-)veiligheid opgevallen. Hoewel deze deels buiten het kader van de probleemstelling vallen, wil ik ze u niet onthouden.

- Investeren in het risicobewustzijn (en bewustwording) en de zelfredzaamheid van bewoners en bedrijven in kleine dorpen en buurtschappen, zal mogelijk de beleving van veiligheid doen toenemen (waardoor mogelijk de sluiting van een brandweerpost als minder gevaarlijk wordt ervaren).
- De bereidheid van de bewoners van de 'nieuwe' woondorpen om een bijdrage te leveren aan hun eigen veilige woonomgeving is in zijn algemeenheid groter dan die in de van oorsprong bestaande autonome dorpen. Deze bereidheid zou mogelijk meer nieuwe repressieve brandweer vrijwilligers kunnen opleveren, maar lijkt vooral een kans te bieden voor een nieuw soort vrijwilliger, te weten: Een vrijwilliger die voorlichting geeft over (brand-)veiligheid. (Aanvulling; tijdens mijn buitenlandstage naar Australië, in het kader van de MCDM-opleiding, heb ik hiervan in de staat Victoria een goed voorbeeld gezien).

- Een taakuitbreiding voor de brandweer met medisch spoedeisend levensreddend handelen en het geven van (brand-)veiligheidsvoorlichting door 'nieuwe' vrijwilligers kan de meerwaarde van de organisatie verhogen. De bewoners van kleine dorpen en buurtschappen geven aan vooral veel waarde te hechten aan snelle hulp in geval van nood, vooral bij medische noodgevallen. Door de repressieve brandweerorganisatie in kleine dorpen en buurtschappen meer aan te laten sluiten bij het risicoprofiel, de repressieve brandweertaken te beperken, (brand-)veiligheids-voorlichting te geven en het takenpakket uit te breiden met medisch spoedeisend levensreddend handelen kan een win-win situatie ontstaan. De kosten lopen niet teveel op, terwijl het rendement (het redden van levens en voorkomen van schade) toeneemt.

Literatuuropgave

- NVBR, **de Brandweer over morgen; strategische reis als basis voor vernieuwing**, Apeldoorn, 2010.
- Vermeij, L., Mollenhorst, G., **Overgebleven dorpsleven; Sociaal kapitaal op het hedendaagse platteland**, Den Haag, 2008.
- Bijl, R., Boelhouwer, J., Pommer, E., Schyns, P., **De sociale staat van Nederland 2009**, Den Haag 2009.
- Simon, C., Vermeij, L., Steenbekkers, A., **Het beste van twee werelden; Plattelanders over hun leven op het platteland**, Den Haag, 2007.
- Steenbekkers, A., Simon, C., Vermeij, L., Spreeuwiers, W., **Het platteland van alle Nederlanders; Hoe Nederlanders het platteland zien en gebruiken**, Den Haag, 2008.
- Meer, M. van der, Thissen, F., Drooglever Fortuijn, J., Tak, I., Wouw, D. van de, **De sociale draagkracht van dorpen in Borselle; Leefbaarheid, sociale cohesie en community care in kleine dorpen**, Amsterdam, 2008.
- Steenbekkers, A., Simon, C., Veldheer, V., **Thuis op het platteland; De leefsituatie van het platteland en de stad vergeleken**, Den Haag, 2008.
- Hannaart, Th., **100 jaar vrijwillige brandweer Alphen aan den Rijn**, Alphen aan den Rijn, 1979.
- Helsloot, I., Muller, E. en Berghuijs, J., **Brandweer**, Studies over organisatie, functioneren en omgeving, Deventer, 2007.
- Vreuls, J., **Vrijwilligers bij de brandweer**, Leiden, 1991.
- Commissie Bevers, **Vrijwillige brandweer**, Den Haag, 1993.
- Visiegroep Veiligheid Lokaal, **Een vurig pleidooi**, Geen centralistische starheid maar flexibele netwerken, 2^e druk, Hardenberg 2007.
- Rozendal, J., Schoenmakers, L., en Sinning, P., **Rood aan zet**, Over de toekomst van de brandweer, Amersfoort 2005.
- Haverkamp, G., **Vuur als gemeenschappelijke vijand**, 's-Gravenhage, 2005.
- Westgeest, M., Vis, L. van der en Vriend, B., **Op zoek naar brandweermensen**, Den Haag, 1993.
- Jong, S. de, 'Geschiedenis van de Brandweer Berkenwoude - deel 1-', **In en Rond de Zwaan**, juli 2008.
- Jong, S. de, 'Geschiedenis van de Brandweer Berkenwoude - deel 2-', **In en Rond de Zwaan**, januari 2009.
- Directie Brandweer / Inspectie voor het brandweerwezen, **Vijftig jaar Inspectie voor het brandweerwezen**, Den Haag, 1990.
- CBS, Brandweerstatistiek 2005, Den Haag, 2006.
- CBS, Brandweerstatistiek 2006, Den Haag, 2007.
- CBS, Brandweerstatistiek 2007, Den Haag, 2008.
- CBS, Brandweerstatistiek 2008, Den Haag, 2009.
- Ministerie van Binnenlandse Zaken Directie Brandweer, **Handleiding brandweezorg**, Den Haag, mei 1992.
- Ministerie van Binnenlandse Zaken Directie Brandweer, **Handleiding brandweezorg, aanvulling hulpverlening**, Den Haag, 1996.
- Goudsblom, J., "Brandgevaar", **De Groene Amsterdammer**, 2001.

- Alle documenten die benoemd zijn in het hoofdstuk 'Sluitingsdiscussies onder de loep' en de (vastgestelde) notulen van alle vergaderingen.
- "Van traditioneel dorp naar woondorp", **STREEK**, Netwerkblad voor het platteland, 2009.

Internetbronnen

- De geldende wet- en regelgeving via www.wetten.nl en www.overheid.nl
- www.Bergambacht.nl
- www.Zwartewaterland.nl
- www.Lopik.nl
- www.Alphenaandenrijn.nl
- www.NVBR.nl
- www.NIFV.nl
- www.Wikipedia.nl
- www.Vrijwilligerswerkzwartewaterland.nl/
- www.Zeediekhoeve.nl
- www.Brandweervrijwilligers.nl
- www.brandweer.org
- www.cbs.nl
- www.brandweeralphenaandenrijn.web-log.nl
- Ruralsociologywageningen.wordpress.com/2009/04/09
- www.scp.nl
- www.brandweervanbinnennaarbuiten.nl

Lijst van geïnterviewde

- Abma, Mw. P., commandant, Brandweer Castricum.
- Baardscheer, H., plaatsvervanger commandant, Regionale Brandweer Hollands Midden.
- Beek, C. van, commandant (voormalig), Brandweer Zwartewaterland en huidige voorzitter Vakvereniging Brandweer Vrijwilligers.
- Bodaan, E., afdelingshoofd, Rabobank Rijn en Venen.
- Broere, C., commandant (voormalig), Brandweer Bergambacht.
- Duhén, J., commandant, Brandweer Woerden.
- Erk, A. van, burgemeester van de gemeente Bergambacht.
- Hoorn, J. van, districtschef, Politie Hollands Midden.
- Koevermans, W., vrijwilliger (voormalig), Brandweer Bergambacht, post Berkenwoude.
- Koppers, G., NBDC.
- Rekker, S., coördinerend senior beleidsmedewerker, Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, directie Brandweer en GHOR.
- Schoof, N., burgemeester (voormalig) van de Gemeente Alphen aan den Rijn.
- Selles, H., voormalig postcommandant post Kamperzeedijk (interview alleen over geschiedenis van de post vanwege beklede functie als gemeenteraadslid).
- Sicking, R., brandweerofficier, Brandweer OVSW.
- Spelt, G., loco burgemeester, Lopik.
- Spobeck, H., Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, directie Brandweer en GHOR.
- Teeuw, W, voormalig postcommandant Brandweer Lopik, post Polsbroek.
- Thissen, F., onderzoeker en docent, Afdeling Geografie, Planologie en Internationale Ontwikkelingsstudies van de Universiteit van Amsterdam.
- Verburg, P., vrijwillig postcommandant Brandweer Alphen aan den Rijn, post Aarlanderveen.
- Verburg-van 't Riet, Mw. M., Partner van vrijwillig postcommandant Brandweer Alphen aan den Rijn, post Aarlanderveen.
- Vis, M., vrijwilliger, Brandweer Alphen aan den Rijn, post Aarlanderveen.
- Vos, H., programmacoördinator burgerveiligheid, Politie Hollands Midden.
- Weewer, R., plaatsvervangend commandant, Brandweer Amsterdam Amstelland.
- With, J. de, voormalig postcommandant Brandweer Lopik, post Lopikerkapel.
- Zuidijk, J., commandant, Brandweer Alphen aan den Rijn.

Bijlage:

Samenvoegtabelen Aspecten sluitingsdiscussies

Aspecten volgens	Berkenwoude	Aarlanderveen	Polsbroek en Lopikerkapel	Kamperzeedijk
Advisering Brandweer	Geringe meerwaarde van de post op basis van risico en opkomsttijden (SAVE-rapport).	Geringe meerwaarde van de post op basis van risico en opkomsttijden (SAVE-rapport).	Geringe meerwaarde van de posten op basis van risico en opkomsttijden (SAVE-rapport).	Geringe meerwaarde van de post op basis van risico en opkomsttijden (SAVE-rapport).
	Er moet worden geïnvesteerd in kwaliteitsniveau.	Kosten brandweerpost.	Er moet worden geïnvesteerd in kwaliteitsniveau.	Er moet worden geïnvesteerd in kwaliteitsniveau (o.a. preventie en bluswatervoorziening).
	Geen gegarandeerde bezetting overdag, ondanks inspanningen.		Beschikbaarheid vrijwilligers.	
	Bij sluiting de vrijgekomen middelen inzetten ten behoeve van de brandweer in de gemeente.		Bij sluiting de vrijgekomen middelen inzetten ten behoeve van de brandweer in de gemeente.	Bij sluiting de vrijgekomen middelen inzetten ten behoeve van de brandweer in de gemeente en plaatsing rookmelders.
		Sluiting verantwoord, maar betekent minder brandweezorg dan huidige niveau.		
			Voorlichting aan bewoners over eigen maatregelen ter (brand)preventie en de gevolgen van de langere opkomsttijden.	Voorlichting aan bewoners over eigen maatregelen ter (brand)preventie en de gevolgen van de langere opkomsttijden.
				Plaatsen van rookmelders ter compensatie van langere opkomsttijden.

Aspecten volgens	Berkenwoude	Aarlanderveen	Polsbroek en Lopikerkapel	Kamperzeedijk
Interview (post)commandant brandweer		Bezuiniging.	Politiek accepteert de oplopende kosten voor de brandweer niet.	Kosten besparing.
		Verkeerde toepassing zorgnormen.	Inhoudelijk een logische keuze.	Geringe meerwaarde van de post op basis van risico en opkomsttijden (SAVE-rapport).
	Emotie en wantrouwen bij vrijwilligers		Sociale en emotionele betrokkenheid versus zakelijkheid.	Niet alleen inhoudelijke argumenten spelen een rol.
	Beschikbaarheid vrijwilligers.			
				Compensatie door rookmelders.
	Niet kunnen (willen) voldoen aan hedendaagse normen.			
				Lastige positie als korpsleiding en lastige interne verhoudingen binnen het korps.
	Sluiten voorziening in dorp en achtergesteld voelen ten op zicht van de grote kern.			

Aspecten volgens	Berkenwoude	Aarlanderveen	Polsbroek en Lopikerkapel	Kamperzeedijk
Interview (oud)(loco) Burgemeester	Emotie en wantrouwen.		Emotionele betrokkenheid van de samenleving.	Veel emotie.
	Sluiten voorziening in dorp.	Opheffen laatste voorziening in het dorp.		
			Lastige positie voor bestuurders.	Lastig voor politieke partij(en) om een niet populaire boodschap te brengen.
		Pure bezuiniging, kan niet anders dan dit voorstellen.		Financiële situatie gemeente / bezuinigingen.
	Niet kunnen (willen) voldoen aan hedendaagse normen.		Geen of weinig invloed vanuit het bestuur, door beperkte middelen en veel wetten, regels en normen.	
				Inhoudelijk geen bestaansrecht, relatief veel kosten om de post in stand te houden en weinig uitrukken.
		Vertrouwen in hun eigen vrijwilligers en minder vertrouwen naar de grote stad en de buurgemeenten.		
	Niet gewaardeerd voelen vrijwilligers.			
	Beschikbaarheid vrijwilligers.			
	Wat is voldoende brandweezorg?			
Kwaliteitsverbetering in zijn geheel, maar op lokaal niveau minder.				
Geen twee sporen brandweer, één kwaliteitsniveau.				

Aspecten volgens	Berkenwoude	Aarlanderveen	Polsbroek en Lopikerkapel	Kamperzeedijk
raadsleden /partijen	Kosten.		Kwaliteit versus kwantiteit ten opzichte van gelijkblijvende kosten.	Grote kostenbesparing en wens om de brandweezorg niet (steeds) duurder te laten worden (SPG).
				100% veiligheid (ook voor brandweerpersoneel) in relatie tot kosten is niet haalbaar.
				Krappe financiële situatie gemeente.
			Plaats van de brandweer binnen de samenleving.	Maatschappelijke waarde van vrijwilligers voor de leefbaarheid van de samenleving (CDA).
				Sluiting voorzieningen op platteland (SGP).
	Opkomsttijden.		Willen voldoen aan wet- en regelgeving.	
		Opheffing van de post geeft burgers een onwenselijk gevoel van onveiligheid (diverse fracties, waaronder coalitiepartijen).		Emotie bij de inwoners en vrijwilligers.
	Wat als buurgemeente posten sluiten?	Buurgemeente weet niet dat ze brandweezorg deels moeten overnemen.	Garanties voor continuïteit	
	Juridische aansprakelijkheid (bij te laat komen door de brandweer).			Aansprakelijkheid gemeente op kwaliteit van de brandweer (onder andere naar aanleiding van sancties aan de gemeente Haarlem naar aanleiding van de in 2003 omgekomen brandweermensen).
			Informeren van burgers over gevolgen en eigen mogelijke (preventieve) maatregelen die genomen kunnen worden.	Compensatie door rookmelders waardoor eerdere alarmering.

Aspecten volgens	Berkenwoude	Aarlanderveen	Polsbroek en Lopikerkapel	Kamperzeedijk
- vervolg - raadsleden /partijen				Rookmelders aanbrengen is persoonlijke verantwoordelijkheid (VVD/Gem.Belang/CDA/CU)
		Kans op slachtoffers wordt sterk vergroot (diverse partijen).		
		Veiligheid is een van de laatste zaken waarop bezuinigd kan worden (CDA)		
				Opkomsttijden gemeentebreed versus grote overschrijdingen op lokaal niveau.
		De voorgestelde bezuiniging klopt inhoudelijk niet en is slecht onderbouw (Alphen1, SP).		
		Het College heeft geen deskundig advies ingewonnen		
		Voorstel is achter een bureau bedacht, zonder alle rapporten af te wachten.		Onderschatting emotie en wijze waarop deze behandeld is.
		Verskil tussen conclusie SAVE-rapport en beleving burger.		
			Volgorde van informeren is in besluitvorming wel belangrijk, maar gaat soms niet zoals gewenst.	

Aspecten volgens	Berkenwoude	Aarlanderveen	Polsbroek en Lopikerkapel	Kamperzeedijk
Insprekers raadsvergadering	Opkomsttijden onverantwoord.	Brandweer komt niet op tijd.		
		Langere opkomsttijden.	Zorgnorm is gemeentebreed maar zegt niks over de lokale opkomsttijden (lees daar kan 100% overschreden worden).	
	Kosten voor brandweezorg.	Bezuinigingen zijn overschat.	Inwoners Polsbroek en Lopikerkapel willen best € 2,- per jaar meer betalen voor de brandweer.	Andere bezuinigingen zijn mogelijk.
			Opheffen posten is kapitaalvernietiging.	
		Veiligheid komt in het geding bij opheffing.	Geen garantie dat hulpverlening voldoende adequaat is.	Veiligheid is van belang en hieraan mogen geen concessies gedaan worden.
		Sluiting levert levensbedreigende situatie op.		Vergelijking Volendambrand en vuurwerkcramp.
	Gemeenteraadverkiezing.		Er wordt achterkamertjes politiek bedreven.	College drijft zin door.
		Vertrouwen in hun brandweer.		
			Kwaliteitsverbetering lijkt gelijk te worden gezien aan beroepsondersteuning en niet als vrijwilligers.	
			Sociale aspect van de brandweer.	
			Vrijwilligers kennen de gebouwen en geven naast repressieve brandweezorg ook advies en een vertrouwd gevoel.	
		Er zijn al zo weinig voorzieningen? Komt bij brand de continuïteit van een aantal van deze voorzieningen niet in gevaar?		

Aspecten volgens	Berkenwoude	Aarlanderveen	Polsbroek en Lopikerkapel	Kamperzeedijk
– vervolg – Insprekers raadsvergadering			Regels zijn regels (waarmee de zorgnormen als richtlijn gezien wordt als wetgeving).	
			Hoe kan een concept advies vanuit de OC gebruikt worden in de besluitvorming?	

Aspecten volgens	Berkenwoude	Aarlanderveen	Polsbroek en Lopikerkapel	Kamperzeedijk
Interview oud vrijwilliger	Emotie en wantrouwen bij vrijwilligers.	Niet gehouden.	Niet gehouden.	Niet gehouden.
	Had goed management de post kunnen redden?			
	Sluiten voorziening in dorp en achtergesteld voelen ten opzichte van de grote kern.			

Aspecten volgens	Berkenwoude	Aarlanderveen	Polsbroek en Lopikerkapel	Kamperzeedijk
Raadcommissie	Kosten.	Niet van toepassing.	Niet van toepassing.	Niet van toepassing.
	Voldoen aan kwaliteit en sturing hierop door College, raad en ambtelijke organisatie.			
	Proces tot komen van het voorstel.			
	De relatie tussen bezetting en korpsleiding.			
	Leefbaarheid staat los van brandweerpost in de kern.			